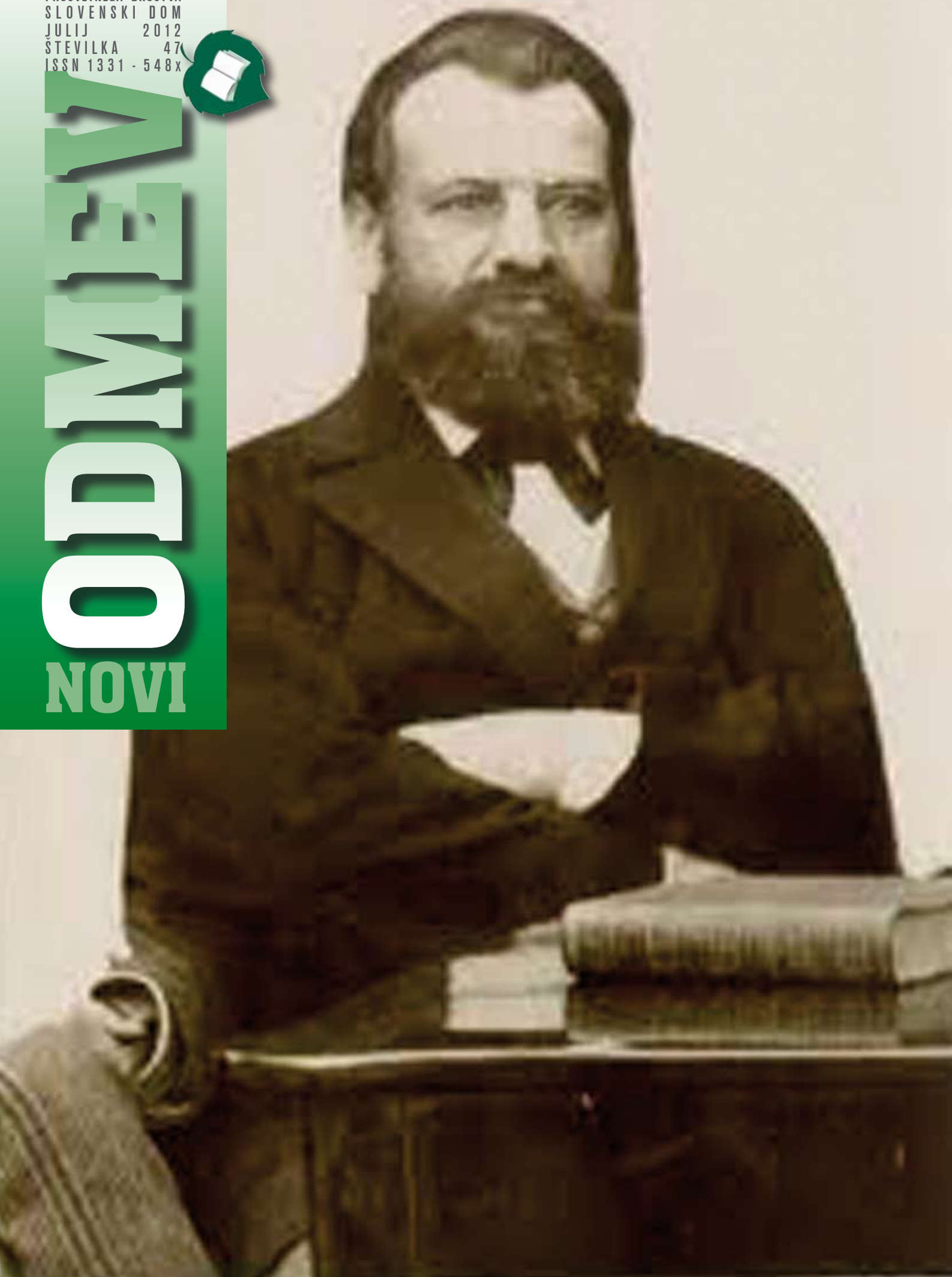

GLASILO KULTURNO
PROSVETNEGA DRUŠTVA
SLOVENSKI DOM
JULIJ 2012
STEVILKA 47
ISSN 1331 - 548X

ODMIEV

NOVI

Slovenski dom, naš drugi dom

MIRNO MORJE IN ZELENE PLANINE!

Ko boste brali novo številko Novega odmeva, bo že visoko poletje in marsikdo bo julijske dneve preživljal na dopustu. Nekateri boste ostali doma ali skočili le kam v bližino, nekateri si boste privoščili kaj več in šli na pravi oddih v domače ali tuje letoviške kraje, odvisno pač od vrste dejavnikov – časa, zdravja... in seveda denarja.

Slovenci in Hrvati se tako kot ostali Zemljani v počitniških mesecih spremenimo v turiste, ki jih statistika obdeluje z vseh koncev in krajev in na vse možne načine. Marsikdo ob omembi statistike zgolj zamahne z roko, saj statističnim podatkom preprosto ne verjame. Povprečna starost, povprečna izobrazba, povprečna plača, povprečna pokojnina, povprečni turist... sama povprečja, ki jih v pravem življenju, na ulici, v službi, v prostem času... ne srečamo nikoli.

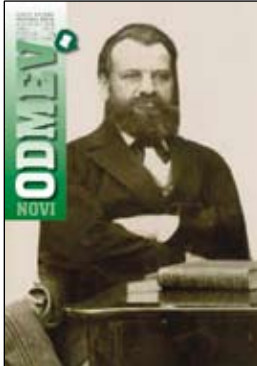
Pa vendar so statistična poročila tudi bogat in vznemirljiv vir zanimivih primerjav. In nič ne škodi, če se poiigramo z nekaterimi podatki, objavljenimi tik pred izidom tokratne številke Novega odmeva, ki slikovito opisujejo slovensko-hrvaške turistične vezi. Državni zavod za statistiko Republike Hrvaške je objavil, da so v prvih štirih mesecih letošnjega leta na Hrvaškem našli 1,8 milijona turistov, ki so ustvarili šest milijonov nočitev, kar je devet odstotkov več prihodov in 13 odstotkov več nočitev kot v enakem obdobju lani. In slovenski turisti? Število teh se je zmanjšalo za 9,5 odstotka, nočitev pa za 11,4 odstotka.

Za obuditev spomina: lani je Hrvaško obiskalo milijon in 99 tisoč Slovencev (več je bilo le še Italijanov in Nemcev), ki so ustvarili 6, 3 milijona nočitev (s čimer so se uvrstili na drugo mesto, takoj za Nemci).

Kako pa je v obratni smeri? Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije so od januarja do aprila v Sloveniji našli okoli 870 tisoč turistov, ki so ustvarili 2,3 milijona nočitev. Število hrvaških turistov se je povečalo za 10,8 odstotka, nočitev pa za 9 odstotkov. Hrvati v obeh kategorijah (prihodi in nočitve) še vedno zasedajo tretje mesto med tujimi turisti, takoj za Avstrijci in Italijani. Lani jih je Slovenija obiskalo 109 tisoč, ustvarili pa so 290 tisoč nočitev.

In kako bo letos? Sodeč po dosedanjih podatkih, bo število Hrvatov v slovenskih hribih zraslo, število Slovencev na hrvaškem morju pa padlo. Zakaj? Na to vprašanje bodo morali odgovoriti analitiki. Morebitno krčenje števila slovenskih turistov na Hrvaškem bo zagotovo mogoče povezati z gospodarsko krizo, a tudi cenovnimi nesorazmerji. Hrvaška draži, slovenski turist varčuje, bi lahko rekli. Ni nam treba pisati, kaj si mislimo o podražitvah hrvaških avtocest in trajektov tik pred začetkom turistične sezone... A tisto, kar je najpomembnejše: če bo Slovencev na hrvaški obali letos manj, to zagotovo ne bo posledica morebitnih preprirov med državama. To poglavje je, kot globoko upamo in si želimo, daleč in za vedno za nami.

In za konec še ena želja. Lani so bili Slovenci po številu tujih žrtev na hrvaških cestah na prvem mestu. Želimo si, da tega črnega statističnega rekorda ne bi nikoli več dosegli.

Naslovnica:
Matija Valjavec
Več na strani 19.

ODMEV

Novi odmev izdajata **Kulturno-prosvetno društvo Slovenski dom** iz Zagreba in **Svet slovenske nacionalne manjšine Mesta Zagreb** s pomočjo **Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske** in **Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu**.

Za izdajatelja: **Darko Šonc**.
Uredništvo: **Miroslava Maria Bahun**, **Agata Klinar Medaković**, **Silvin Jerman**, **Polona Jurinić**, **Ivica Kunej**, **Franc Štrašek**, **Darko Šonc**.

Pregled, priprava in oprema besedil: **Ilinka Todorovski**.
Oblikovanje in preloženje: **Ljudevit Gaj**.
Tisk: **Intergrafika**, Bistranska 19, Zagreb.

Izhaja občasno v slovenskem in hrvaškem jeziku.
Naklada: 800 izvodov.

Naslov uredništva: **Kulturno-prosvetno društvo Slovenski dom**, Masarykova 13/I, 10000 Zagreb, tel./fax 48 55 171; slovenski-dom@zg.t-com.hr <http://slovinci.hr>

DAN DRŽAVNOSTI

Člani Slovenskega doma in SSNM MZ smo dan državnosti Slovenije praznovali

30. junija v Kočevju. V Sokolskem, danes Šeškovem domu smo si ogledali razstavo **Narod si bo pisal sodbo sam – Slovenija od ideje do države**, na kateri so predstavljena stoletna prizadevanja slovenskega naroda za samostojno in neodvisno državo. Razgledali smo tudi **Kočevsko**, bogastvo njene neokrnjene narave, rastlinskega in živalskega sveta, voda in kraških jam ter uživali v izjemni kulturni dediščini.

Do Pokrajinskega muzeja Kočevje, ki je leta 1963 pridobil prostore v stavbi Šeškovega doma (pred drugo svetovno vojno je bila ta stavba Sokolski dom), smo se pripeljali čez Delnice in mejnega prehoda Brod na Kolpi, oziroma Petrina s slovenske strani, skozi čudovito Kočevsko pokrajino, ki leži na zahodnem delu Dolenjske.

Šeškov dom - pomemben spomenik slovenske državnosti

Stavba v kateri se nahaja muzej je pomemben spomenik slovenske državnosti, v njej je bil leta 1943 Zbor odposlancev slovenskega naroda, ki je bil prvo neposredno izvoljeno predstavništvo okupiranega naroda v Evropi med drugo svetovno vojno. Kočevski zbor je likovno dokumentiral slikar in grafik Božidar Jakac, kateri je bil tudi udeleženec tega zbora. Ogledali smo si del njegove obsežne zbirke, ki je od leta 1996 na ogled v muzeju. Največ je risb s svinčnikom in rdečo, rjavo ter črno kredo. Ogledali smo si tudi kratek film o bogati zgodovini Kočevske. Ljubezniva vodnika Dragan in Mihael sta nas popeljala po razstavi Kočevska: Izgubljena kulturna dediščina kočevskih Nemcev, ki prikazuje predvojne, medvojne in povojne dogodke, ki so pripeljali do preselitve, izselitve, po koncu vojne pa tudi do izгона Nemcev iz tega območja. Osrednja razstava **Narod si bo pisal sodbo sam – Slovenija od ideje do države**, katere avtor je Ivan Kordiš, je prva tovrstna muzejska postavitev v Sloveniji. S pomočjo zgodovinskih dokumentov, fotografskega, filmske-

Slovenski dom, naš drugi dom

cerkev (župnijska cerkev sv. Fabijana in Boštjana ter sv. Jerneja), ki je posvečena sv. Jerneju, zaščitniku mesta. Med letoma 1900 in 1903 je zrasla na lokaciji prejšnjega baročnega svetišča. Stavba, ki je nastala po načrtih barona Friedricha von Schmidta, arhitekta nove mestne hiše na Dunaju, dokončal pa jo je njegov učenec August Kirstein, sodi med najlepše primere neoromanike na Slovenskem. Ob dunajskih in tirolskih delavnicah so notranjost s svojimi deli naredili znani slovenski umetniki: Slavko Pengov, France Kralj, Ivan Pengov in Ivan Vurnik, v novejšem času pa Tomaž Perko in Stane Jarm. Orgle, eno prvih del mojstra Franca Jenka, so svoj čas sodile med največje v tedanji Jugoslaviji. Dispozicijo sta pripravila Fran Kimovec in Stanko Premrl, skladatelj slovenske himne.

Kočevje je mesto v katerem ima skoraj vsaka stavba svojo zgodovino, svojo zgodbo. Popeljali smo se mimo Nebo-

tičnika, Vile Tschinkl, Vile Sajovic, Vile Kajfež, Marijinega doma, hotela Sonce... O vsaki o njej smo iz ust vodnika izvedeli zanimive detajle. Slišali smo tudi druge nenavadne zgodbe in legende, ki bogatijo kulturno in naravno dediščino Kočevske. Na koncu smo si ogledali še Rudniško, oziroma Kočevsko jezero, ki se nahaja na območju nekdanjega rudnika s površinskim kopom. V vročem poletnem dnevu smo se s ponosom spomnili, da je slovenski narod, narod delovnih, inovativnih, ponosnih in uporniških, a miroljubnih ljudi, postal samostojen narod. To samostojnost potrjujejo mnogi uspehi in zgodbe, med njimi tudi zgodba iz Kočevja.

Agata Klinar Medaković

SMO PRAZNOVALI V KOČEVJU

ga in muzejskega gradiva so prikazani ključni dogodki, procesi in osebnosti za oblikovanje, graditev, osamosvojitve in nastanek samostojne države Slovenije. Razstava zajema obdobje od prvega pisno dokumentiranega državno-pravnega akta v slovenski zgodovini, ustoličevanja koroških vojvod na Gosposvetem polju, do osamosvojitve Slovenije.

Naravne posebnosti Kočevskega

Kočevska pokrajina spada med najbolj naravno ohranjene predele Slovenije. Devetdeset odstotkov pokrajine pokrivajo gozdovi, med katerimi prevladujejo dinarski gozdovi jelke in bukve. Ponos Kočevske predstavljajo pragozdni ostanki, ki jih je na tem območju kar šest, od skupno dvanajstih, ki jih premore Slove-

nija. Pokrajina je pokrita z apnencem in dolomitom. Nižji, ožji predeli so pokriti s peščenjakom, višji predeli pa so kamniti in kraški. Zato je pokrajina preprejena s številnimi kraškimi jamami, brezni in vrtačami. Do sedaj so jih odkrili že 800, od tega so jih jamarji 499 že raziskali in opisali. Med najbolj znanimi so Željske jame. Posebnost je Ledena jama, v kateri se sneg in led zadržujeta skozi celo leto.

V kočevskih gozdovih so svoj življenjski prostor našle vse avtohtone vrste zveri, od medveda, volka, divje mačke in risa. Prav tako so gozdovi polni različnih vrst ptic.

Od Schmidtove cerkve do Rudniškega jezera

Po muzeju nam je vodnik Mihael v Kočevju podrobno razkazal Schmidtovo

Slovenski dom, naš drugi dom

PRIMORSKA POJE – SLOVENSKI FENOMEN

Tudi letos smo zapeli na prireditvi Primorska poje in ob tem čutili radost in ponos! Do petja, do ostalih pevcev in poslušalcev, do slovenstva. Nastopili smo 15. aprila v Hrpeljah-Kozini.

Spomladansko srečanje pevskih zborov je bilo posvečeno skladateljema Mirku Fileju, ob 100-letnici rojstva in 50-letnici smrti, ter Vinku Vodopivcu ob 60-letnici smrti. Profesor Filej, duhovnik in akademski glasbenik, je vse svoje življenje posvetil zborovskemu petju, skladanju in oživljanju pevske dejavnosti. Duhovnik Vinko Vodopivec je bil skladatelj samouk, zborovodja in primorski narodni buditelj, ki je preživel obe svetovni vojni. Njegovo ljubezen do življenja, petja in slovenske besede še danes širi Primorski akademski zbor, ki od njegove smrti nosi njegovo ime.

Vstala Primorska!

Na koncertu v Kulturnem domu Hrpelje-Kozina smo bili počaščeni z navzočnostjo akademika Cirila Zlobca, ki nas je poslušal in imel nepozabni govor, na koncu pa z nami tudi zapel Vstala Primorska. V programski reviji in govoru je Zlobec poudaril smisel in značaj slovenske zborovske pesmi, ki pojasnjuje moč veselja do petja: »Zborovska pesem je slovenska posebnost sploh, radostno kljubuje spreminjajočim se okusom časa, je čisto preprosto del naše intimne in družbene psihe, naše človeške naravi. Je ena najbolj žlahtnih oblik našega samozavedanja: ko zapojemo, kot iz navdiha vsakič znova začutimo, da smo Slovenci, da smo narod, samostojna država.«

Na koncertu so nastopili tudi zbori iz Pirana, Šmihela, Branika, Štandreža in Šempasa. Pevski zbor Slovenskega doma iz Zagreba je prvič nastopil z novim dirigentom, profesorjem Ivico Ivanovičem. Verjamemo, upamo in si želimo, da smo z našim profesorjem Ivico začeli dolgo prijateljstvo.

Dubravka Pirc-Tiljak

DOMOVINA JE LJUBEZEN... TAM SMO VSI DOMA

V topli aprilski noči je vipavska zelena dolina objela zvonke glasove pevcev dobre volje, ki so z veliko ljubezni zapeli domovini Sloveniji. Šempas, majhno mestece z velikim srcem je 22. aprila gostilo šesto srečanje slovenskih zamejskih kulturnih društev. Prireditev je potekala pod naslovom: Domovina je ljubezen.

Zbrani ljubitelji zborovske glasbe so poslušali pevce iz Budimpešte, Saleža pri Trstu, Železne Kaple v Avstriji, našega zbora iz Zagreba in domačega zbora Lipa Šempas. Z velikim veseljem so bile zapete slovenske ljudske pesmi in skladbe slovenskih avtorjev. Zazvenele so tudi lepe domače sakralne pesmi, gospel, jazz in afriške melodije. Muzikantje izpod Vitovske gore so zaigrali na harmoniko.

Pevski zbor Slovenski dom, Zagreb, je uspešno nastopil pod vodstvom zborovodje profesorja Josipa Perića.

Glasba je zvoneča radost, čutili smo jo vsi, ko smo na koncu koncerta zapeli skupno pesem Tam sem jaz doma, pod taktirko dirigenta Mirana Rustje.

Kljub deževnemu dnevu smo obiskali tudi Most na Soči in polni vtisov obljubili, da pridemo nazaj.

Dubravka Pirc-Tiljak

TAM SEM JAZ DOMA

Kjer je sonce, tam so rože, kjer pa sonca ni, roža ne cveti.

Tam sem jaz doma, kjer je sonce, kjer je vrt cvetoč, tam dom je moj.

Kjer je veter, tam je pesem, kjer pa vetra ni, ni pojočih ptic.

Tam sem jaz doma, kjer je veter, kjer lepo pojo, tam dom je moj.

V zimskem snegu, v mrzlem dnevu, srečaš toplo dlan, nič več nisi sam.

Tam sem jaz doma, kjer pozimi najdeš toplo dlan, tam dom je moj.

KIPD LIPA IN KS ŠEMPAS V SOODLOVANJU Z JEDNO REPUBLIKO SLOVENIJE IN ZKD NOVA GORICA

VABIMO

NA ŠESTO SREČANJE SLOVENSKIH ZAMEJSKIH KULTURNIH DRUŠTEV

DOMOVINA JE LJUBEZEN

V SOBOTO 21.4.2012 OB 20. URI

V KULTURNI DOM

ŠEMPAS

V PROGRAMU NASTOPIJO:

- IZ HRVAŠKE: MePZ-SLOVENSKI DOM IZ ZAGREBA
- IZ MADŽARŠKE: PEVCI IN PEVKI - SLOVENSKO DRUŠTVO V BUDIMPEŠTE
- IZ AVSTRIJE: VOKALNA SKUPINA KLJUKA - SPD ZARJA IZ ŽELEZNE KAPLE
- IZ ITALIJE: MePZ ROČA ZVEZDA IZ SALEŽA PRI TRSTU
- DOMAČI MePZ LIPA ŠEMPAS
- UČENCI OSNOVNE ŠOLE ŠEMPAS

POZDRAVNI NAGOVOR - PREDSTAVNIK URADA RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

PROGRAM BO POVEZOVALA g. ELIZABETA GUŠTIN

VELJADNO VABLJENI! VSTOPNINE NI!

ŠENTVIŠKI VESELI SVET

»Povejte mi, ali je današnji dan še kaj veselega sveta? – O, še se najdejo!«

Ta dvogovor iz Jurčičevega Desetega brata je za začetek letošnjega tabora slovenskih pevskih zborov izbral Jernej Lampret, predsednik upravnega odbora tabora. Veseli pevski svet se je v Šentvidu pri Stični zbral 16. in 17. junija.

Trinštirideseti tabor pevskih zborov se je začel v soboto zvečer, s koncertom slovenskih pevskih zborov, ki delujejo zunaj meja Slovenije. Sodelujoče in obiskovalce je s toplim nagovorom pozdravila ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu Ljudmila Novak. Zaželela nam je, da bi nas slovenske pesmi še naprej opogumljale in bogatile,

da bi zvenele med prijatelji in v vsakem slovenskem domu, kjerkoli že je ta. V akustičnem predverju OŠ Šentvid so nastopili slovenski pevski zbori, ki ohranjajo slovensko glasbeno kulturo v Pulju, Splitu, Zagrebu, Beogradu, Sarajevu, Banja Luki, Trstu, Obirskem in Gornjem Seniku.

Vse najlepše rožice!

Slovenske ljudske in ponarodele pesmi, katerih skupni imenovalec so rože, pa so doživele svojo zvonko predstavitev na sončno nedeljo, ko so iz grl in src slovenskih pevcev, združenih v ženski, moški in mešani taborski pevski zbor, donele prelepe melodije. Na stadion OŠ Ferda Vesela v Šentvidu je ponosno prikoralo okoli sto zborov z več kot dva tisoč pevci v najboljših letih. Starih pevcev ni, petje je eliksir mladosti!

Mimohod zborov je spremljala tajnica srečanja Anica Volkar. Kljub

Slovenski dom, naš drugi dom

pekočemu junijskemu soncu je taborski koncert o najlepših rožicah uspel, po televizijskem prenosu je uspešno zazvenel tudi po celi Sloveniji. Kreativna energija in vedra toleranca dirigenta Igorja Švare, ki se je pogumno boril z napakami in tehniko, je tudi letos navdušila vse pevce. Prireditev so obogatili folklorna skupina Vidovo ter igralca Petra Petročnik in Luka Bregar.

Veseli svet pevcev, dolgoletnih prijateljev in stkanih novih prijateljskih vezi z veseljem pričakuje novo srečanje. Oče šentviškega tabora Stane Peček nas je povabil k razmisleku o vsebini naslednjega tabora. »Več glav več ve! Časa ni preveč. Programska komisija mora že sredi septembra dovolj natančno opredeliti tematski naslov, saj mora oktobra program predstaviti na seminarju za zborovodje, je opozoril Peček. Nasvidenje torej v Šentvidu leta 2013!

Dubravka Pirc-Tiljak

SESTANEK ODBORA PEVSKEGA ZBORA

Delo zbora in disciplina članov sta bili osrednji temi, o katerih je 7. maja razpravljala odbor mešanega pevskega zbora Slovenski dom. Pod

črto: za večjo kakovost bo potrebnih več vaj z z boljšo udeležbo.

Na sestanku so sodelovali predsednik Slovenskega doma Darko Šonc, zborovodja Ivica Ivanović, voditeljica zbora Ivanka Nikčević in člani Franc Rop, Anton Lah in Marjan Dirnbek. Predsednika društva je zanimalo, kako zbor deluje zdaj, ko imamo novega dirigenta. Voditeljica Ivanka je najprej poročala o uspešno izpeljanem programu in nastopih zbora,

nato pa še o težavah, predvsem o večnem zamujanju nekaterih pevcev na vaje in o dolgi odsotnosti pevcev z vaj. Zborovodja je povedal, da je dokaj zadovoljen s tem, kako je uspel urediti zbor, ki se je tudi že prilagodil njegovi viziji vodenja. Navzoči člani zbora so podali podobno mnenje glede discipline in zamujanja nekaterih članov.

Ura zamujena ne vrne se nobena

Na koncu smo se zmenili, da je treba popraviti disciplino zbora, kot tudi povečati število vaj, ker jih je za resno delovanje zbora premalo. Večne zamudnike prosimo, da se potrudijo in poskušajo priti pravočasno na začetek vaj, predvsem pa naj našo kritiko sprejmejo dobronamerno, z mislijo na znan slovenski pregovor: Ura zamujena ne vrne se nobena.

Ivanka Nikčević

Slovenski dom, naš drugi dom

ČLANI DUHOVNE SEKCIJE OBISKALI BISER VSEH ROMARSKIH CILJEV

Mešani pevski zbor duhovne sekcije A. M. Slomšek je 16. marca sodeloval na 43. reviji Primorska poje, naslednji dan pa se odpravil na romarsko Sveto Goro.

Naš pevski zbor je nastopil v cerki SV. Andreja v Štandrežu pri Gorici. Pod taktirko prof. Vinka Glasnoviča je zapel tri pesmi: Slava Bogu na višavah (iz maše A. M. Slomšku V. Glasnoviča), Sanctus in Benedictus (iz Pastoralne maše Lojza Mava) in Tri najlepše želje (A. M. Slomšek, V. Glasnovič). Nastopilo je še pet pevskih zborov. Po koncertu smo se z ostalimi udeleženci na kratko družili v osnovni šoli, nato pa smo

se odpeljali v hotel Sabotin v Solkanu. V nedeljo smo obiskali Marijino romarsko cerkev Svetogorsko Kraljico. Tam smo tudi zapeli. Nemški pisec Hoppe, ki je dobro poznal romarske poti nekdanje cesarske Avstrije, je leta 1913 o romarski Sveti Gori zapisal: »Po našem mnenju je in ostane Sveta Gora najidealnejša od vseh božjih poti. Je biser vseh romarskih ciljev ... in če bi nam bilo dano podeljevati lovorjev venec – prvi lovorjev venec Sveti Gori.« Bilo je izredno duhovno počutje in pri lepem vremenu čudovit pogled po okolici.

Veliko zdravja, gospa Martina!

Po kosilu v hotelu Sabotin smo se odpravili v Postojno, kjer smo se srečali z gospo Martino Koman, začetnico svetih slovenskih maš v Zagrebu ter duhovne sekcije in zbora A. M. Slomšek Slovenskega doma v Zagrebu. Po prijetnem druženju in obujanju spominov s pesmijo smo se poslovili v njenem sedanjem domu, Domu upokojencev Postojna. Hvala ji za lep sprejem, naj bo še naprej zdrava, vedno se je spomnimo po dobrem, ko je živela in delovala v Zagrebu.

Maševanje novega župnika

Februarja maš ni bilo, nadaljevali smo jih marca. Četrtega marca nam je mašo prvič podaril Franc Rataj iz dobovske župnije. Na prvem srečanju v Slovenskem domu, na tradicionalnem druženju po maši, nas je prijetno in veselo zabaval. Na četrto postno nedeljo 18. marca je v Zagrebu maševal Robert Smodiš (Krško), 1., 15. in 29. aprila pa nam je mašo v naši kapelici Ranjenega Jezusa v Ilici 1 podaril dekan Anton Trpin iz Šentjerneja.

Spomladi so bili naslednji katoliški prazniki, ki smo se jih spomnili: marca Sv. Jožef in Gospodovo oznanjenje, aprila Velika noč, Velikonočni ponedeljek, in (druga velikonočna) Bela nedelja, maja pa Jožef delavec, Vnebohod in Binkošti.

Devetnajstega maja je minilo že 21 let od začetka slovenskih maš v Zagrebu. Še naprej se jih udeležujemo, se po njih družimo v Slovenskem domu in vadimo v pevskem zboru. Hvala vsem pevcem, ki kljub resnim letom prihajajo na dogodke v Slovenskem domu – našem drugem domu.

Olga Tkáčec

ZA NAŠE KNJIŽNE MOLJE

Kaj boste brali med počitnicami? Vabimo vas, da pobrs-kate po bogato založenih

policah naše knjižnice. In priporočilo bralcem Novega Odmeva? Cankar, Cankar in spet Cankar!

Ivan Cankar (1876–1918) je v razmeroma kratkem življenju napisal izjemno veliko knjig. Njegova prva pesniška zbirka Erotika velja za začetek slovenske moderne. Poleg pesmi je pisal tudi prozo in dramatiko. V svojih delih je opozarjal na takratne politične razmere v državi, opazne pa so tudi številne družbenokritične ideje, kot npr. v sati-

rični komediji Pohujšanje v dolini Šentflorjanski ali v politični satiri Hlapci. V povesti Hlapec Jernej in njegova pravica je simbolično predstavil boj zatiranega delavskega razreda proti izkoriščevalskim gospodarjem. Zelo je aktualen

tudi danes. Cankar je pisal tudi publicistična in esejistična besedila. V naši knjižnici je na voljo celoten Cankarjev opus. Ne prezrite ga!

Darija Stantić

KNJIŽNIČNA STATISTIKA

V lanskem letu je 23 rednih članov naše knjižnice prebralo 218 knjig, manj kot v letu poprej. Slaba novica.

Vesela novica pa je, da smo dobili novo članico, ki je tudi najmlajša, saj je stara komaj pet let. Zelo rada bere, zaenkrat seveda le slikanice. Rednih članov knjižnice je sicer vsako leto manj, upajmo, da bo statistika letos boljša, za kar pa lahko poskrbimo vsi člani Slovenskega doma.

UČENKI SLOVENŠČINE PRIPOVEDUJETA...

Moj dogodek

Pred tremi leti sem šla skupaj s kolegi na potovanje na morje kot del projekta Voda in mi. To bi bila lepa vožnja, če ne bi imeli več litrov vina v prtljžniku (kolegi, ki so šli z menoj, niso nikoli zamudili priložnosti za zabavo). Vedno sem bila potrpežljiva, ampak ta dan je bila moja potrpežljivost na preizkušnji. Ustavili smo se na majhni poljski stezi sredi divjine, kjer so nam povedali, da bomo od tam šli peš do planinskega doma na vrhu hriba. Seveda ni bilo dovolj, da igramo Tarzane, ampak so nas, kot smetano na koncu, opozorili, da moramo gledati, kje hodimo, zaradi min. Ne bom opisala vzdušja, ki je zavladalo, ko sem se morala prebijati skozi grmovje (ker ceste ni več bilo) z insekti, ki jih znanstveni svet še ni prepoznal. Na vso srečo vsi smo prišli v enem kosu, ampak zdaj dobro premislim, kam grem.

Zrinka Nad

Če bi se bolje poslušali, bi se bolje razumeli

V trgovini naročam prodajalki: Potrebujem svečko številka 8 in svečko številka 9. Prodajalka ne posluša: Odločite se, ali potrebujete številko 8 ali številko 9. Potrebujem obe svečki! Imate dva vnuka? Imam dve vnukinji, ne ena ne druga nimata ne 8 ne 9 let! Ste se zmotili? Imamo prababico, ki praznuje 89. rojstni dan in pravnikinji bosta pihali svečki na torti in ji bosta zaželeli še vrsto veselih let!

Končno sporazum.

Miljenka Mihaljević–Mose

Pouk slovenskega jezika je junija končalo 20 učencev. Do cilja jih je uspešno pripeljala profesorica Marja Crnković, ki v Slovenskem domu že 18 let poučuje tečajnike in jih seznanja s slovensko slovnico ter lepoto slovenske književnosti in kulture.

ALPINISTIČNI ČETRTEK Z MONIKO KAMBIČ

Monika Kambič, trikratna nosilka naslova najboljše slovenske alpinistke, je 19. aprila v Slovenskem domu pripravila projekcijo prečudovitih fotografij z nepozabnih vzponov.

Tudi to predavanje iz ciklusa Alpinistični četrtek v Slovenskem domu je bilo odlično obiskano; dvorano so do zadnjega kotička napolnili ljubitelji alpinizma in člani Slovenskega doma.

Monika Kambič je slovensko-argentinska alpinistka, ki je doslej izvedla prek 700 vzponov po celem svetu in sodelovala na 12 ekspedicijah. V Zagrebu se je v družbi trinajstletne hčerke Alenke in številnih prijateljev mudila prvič in zagotovo ne zadnjič, kot je povedala.

Njeni najljubši

Naslov predavanja je bil Moji najljubši, pri čemer je imela v mislih najljubše vzpone, ki so pustili pomembno sled v njenem življenju. Rodila se je v Berilocheju v Argentini in je več kot 20 let živela na severozahodu Patagonije. Leta 1994 je prišla v Slovenijo, se vpisala v alpinistično šolo in začela intenzivno plezati po slovenskih hribih, v Dolomitih in Franciji. Njena velika želja je bila, da bi se povzpela na vrhove v Patagoniji in da bi kot prva ženska uresničila prvi samostojni vzpon. To ji je uspelo leta 2004, ko se je v družbi Tine di Batista povzpela na mogočen vrh Fitz Roy, leta 2005 pa se je s Tanjo Grmovšek povzpela na Cerro Torre. Ob fotografijah je spregovorila o ljubih in neljubih okoliščinah vzponov, o boju s slabimi vremenskimi pogoji in veličastnih trenutkih vzponov na mogočno gorovje. Popeljala nas je tudi na ledenik na Aljaski, precej težak in zahteven vzpon, ki ga je preplezala z Majo Apat in Nastjo Davidovo. Lansko jesen je bila z Andrejem Ercegom v Indiji v Miyarvaniju, kjer je eno najbolj neraziskanih območij in še veliko nepreplezanih pogorij.

Tri generacije Kambičevih

Skromna alpinistka je še povedala, da veliko časa prebije s svojimi tremi otroki Alenko, Gregorjem in Markom, predvsem v naravi, veliko plezajo in potujejo. Leta 2007 je s hčerko Alenko in očetom Borisom, ki je znani slovenski alpinist v Argentini, preplezala smer Mosoraška – Aniča kuk v Paklenici. Takrat je oče obhajal jubilejno 50-letnico te smeri (prvič jo je preplezal pri 18 letih), leta 2007 pa so jo preplezale kar tri generacije Kambičevih.

Občinstvo je zanimivo predavanje nagradilo z močnim in iskrenim aplavzom.

Marko Vuković iz Planinskega društva Željezničar se je zahvalil izjemni alpinistki in gostitelju. Za jesen je napovedal nadaljevanje Alpinističnih četrtkov v Slovenskem domu ter vse povabil k sodelovanju v skladu Plezati je treba, ki podpira širjenje znanja o alpinizmu oz. izobraževanje alpinistov.

Agata Klinar Medaković

Slovenski dom, naš drugi dom

RAZSTAVA O ZNANIH IN POMEMBNIH ZAGREBŠKIH SLOVENCIH

 Triindvajsetega maja je bila v Slovenskem domu svečano odprta razstava Slovenci v Zagrebu: Zagrebčani slovenskih korenin, ki so jo novembra lani v sodelovanju s Slovenskim domom in Svetom slovenske nacionalne manjšine Mesta Zagreb (SSNM MZ) postavili v Univerzitetni knjižnici Maribor (UKM).

Razstava je vsebinsko nadaljevanje projekta Slovenci v Varaždinu, ki ga je UKM izvedla leta 2010 v sodelovanju z neutrudno ambasadorko slovenske kulture iz Varaždina Dunjo Bezjak.

Mariborsko razstavo, odprto 9. novembra, sta dopolnjevali razstava grafika akademskega slikarja Vasilija Josipa Jordana in fotografska razstava Marije Braut; o tem smo pisali v 45. številki Novega odmeva. Izšla je tudi slovensko-hrvaška zloženko o razstavi.

Plejada znanih Zagrebčanov slovenskih korenin

Razstava je predstavila delo in življenje 29 Slovencev, ki so v drugi polovici 20. stoletja in vse do danes igrali pomembno vlogo v zagrebškem in hrvaškem javnem življenju, na kulturnem, umetniškem, znanstvenem in družbenem področju. Skupna točka vseh so slovenske korenine in povezanost s Slovenijo ter njihovi uspehi in široka prepoznavnost. Predstavljeni so bili posamezniki, ki z utrinki iz svojega življenja ter bogato bero ustvarjalnosti predstavljajo različne življenjske poti ter kulturne, umetniške in znanstvene uspehe. Večina jih je še danes povezana s Slovenijo, tako preko družin-

skih vezi, kot s svojimi deli. Postali so del zagrebškega ali širšega hrvaškega ustvarjalnega okolja in življenja, pa vendar zavedajo se svojega slovenskega rodu.

Ljudje odprtega srca

Otvoritev razstave je obogatila glasbeno točka, ki sta jo izvedli Sausan Husein na violini in Renata Hil na klavirju. Številne obiskovalce so nagovorili predsednik Slovenskega doma in SSNM MZ Darko Šonc. Zahvalil se je Meliti Forstnerič Hajnšek, ki je pred leti z Dunjo Bezjak začela z idejo o predstavitev zagrebških

Slovencev. Navzoče so bile tudi soustvarjalca razstave Dunja Bezjak, avtorica razstave Vlasta Stavbar in ravnateljica UKM Zdenka Petermanec. Razstavo sta odpla slovenski veleposlanik Hrvaškem in hrvaški veleposlanik v Sloveniji, Vojko Volk in Svjetlan Berković.

Utrinke z zanimive razstave naj zaključimo z mislijo Dunje Bezjak: Samo ljudje odprtega srca in duše gredo od doma in nekje drugje spletejo gnezdo in zgradijo dom. Nikoli ne bomo izvedeli, ali bi postali to, kar so, če ne bi bili tam, kjer so. *Agata Klinar Medaković*

KDO JE KDO NA RAZSTAVI ZAGREBČANI SLOVENSkih KORENIN

Hornist Prerad Detiček, igralec Ivica Kunej, botanik dr. Zvonimir Devidé, igralka Sanda Langerholz–Miladinov, zgodovinarica dr. Cvetka Knapič–Krhén, arhitekt dr. Igor Toš, pravnica in književnica Dragica Ana Würth–Brodnjak, umetnik Denis Krašković, fotografinja Marija Braut, akademski slikar Vasilij Josip Jordan, prevajalka Nina Sokol, nevrokirurg dr. Andrej Kogler, koreograf in baletnik Milko Šparemblek, mirovna aktivistka Vesna Teršelič, novinar in esejist dr. Danko Plevnik, biologinja dr. Sibila Jelaska, violinistka Sidonija Lebar, igralec Josip Bobi Marotti, zgodovinar dr. Zdenko Radelič, prevajalka in književna kritičarka Jagna Pogačnik, veterinarica dr. Jasna Obradović, revmatologinja dr. Nada Zenić, filozofinja in prevajalka Nadežda Čaćinović, predsednik Slovenskega doma Darko Šonc ter potomci Zofke Kvedrove: književnica Sanja Pilić, koreografinja Tihana Škrinjarić, književnica Sunčana Škrinjarić, glasbenik Mario Škrinjarić in fotografinja Vladimira Spindler.

DOTIK ANGELA IN ANGELICUM

V Slovenskem domu je bila 9. maja odprta razstava Vere Antolić z naslovom *Dotik angela*, predstavljena pa je bila tudi njena knjiga *Angelicum*. Dogodek je pripravil Lions club Kontesa Nera pod vodstvom predsednice Metode Lhotka.

O biskovalcem, ki so napolnili dvorano Slovenskega doma, je besede dobrodošlice izrekel naš predsednik Darko Šonc. O knjigi je spregovoril dr. Vladimir Lončarević. Pesmi iz knjige je kot gost prebiral Zoran Jurić. V glasbenem predahu je sta nastopila Petra Antolić in Quartet Mystique, ki ga sestavljajo Nela Šarić, Ani Vuletić, Željka Spinčić in Elma Bunić. Umetnice so izvedle tri pesmi, in sicer Padre nostro Umberta Pieronija, Bliže o Bože moj in Samo tu moj Bože Petre Antolić.

Slikarka in pesnica

Vera Antolić se je rodila leta 1955 v Postojni. Šolala se je v Zagrebu, kjer živi in ustvarja. Ukvarja se z različnimi vrstami umetnosti, išče in ustvarja umetnost v vsem okoli sebe. Imela je 27 samostojnih razstav in sodelovala na številnih umetniških srečanjih. Njene pesmi so natisnjene tudi v zborniku *Hod se nastavlja* (Hoja se nadaljuje). Je članica KUD Golo ter društev Jutro poezije, V. Majer in Kajkavska zibelka. Vodi kreativne delavnice za tehniko decoupage in shabby chic efekta. Aktivno se ukvarja s humanitarnim delom in je članica Lions cluba Kontesa Nera.

Polona Jurinić

BUĐENJE

*Volim sjesti u srž
dodirnuti trenutak
šaptati tiho
ne ometati
teći kroz vrijeme
buditi se zorom
u smiraj se prepustiti.*

LJUDJE, KI NAS POVEZUJEJO: BORIS ANDRIJANIĆ

Aprila smo v Slovenskem domu v okviru programa *Ljudje, ki nas povezujejo* spoznali Borisa Andrijanića, farmacevta hrvaških korenin, ki velja za očeta novomeške tovarne Krka. Avtorica razstave je Marjeta Bregar iz Dolenjskega muzeja Novo mesto.

Razstavo je odprl slovenski veleposlanik Vojko Volk. Navzoči so bili številni ugledni gosti, med njimi direktor Krke Jože Colarić, predsednik Društva hrvaško-slovenskega prijateljstva Božo Dimnik in novomeški župan Alojzij Muhič. Glasbeni utrinek je prispeval pianist Juraj Marko Žerovnik.

Simbol uspešnega gospodarstvenika

Spominsko razstavo o Borisu Andrijaniću so v Dolenjskem muzeju pripravili leta 2010 ob njegovi 100-letnici rojstva. Za razstavo se niso odločili samo zaradi Andrijanićeve tesne in življenjske povezanosti s Krko, tovarno zdravil, katere ustanovitelj je bil, ampak tudi zaradi njegove vsestranske družbene angažiranosti v najbolj občutljivem času za razvoj Novega mesta. Kot je v spremnem katalogu zapisal Zdenko Picelj, je Andrijanić s svojo zavzetostjo in predanostjo, tako Krki kot tudi razvoju mesta, simboliziral in simbolizira izjemno uspešnega gospodarstvenika. To pa ni izkazoval samo s finančno podporo Krke, ampak predvsem z osebno angažiranostjo v številnih občinskih odborih, komisijah pa tudi društvih, s čemer je zaznamoval in pustil trajno sled ne samo na profesionalnem področju, farmaciji, ki ji je bil predan z dušo in telesom.

Polona Jurinić

Rod Andrijanićev izvira iz hrvaškega obmorskega mesta Bakar v zaledju Reke. Borisov oče Drago, magister farmacije, je prišel v Novo mesto leta 1906 in kupil lekarno Pri Angelu. Boris se je rodil 8. decembra leta 1910 v Novem mestu. Sestra Neda je bila poročena s skladateljem Marjanom Kozino. Po osnovni šoli v Novem mestu je Boris gimnazijo obiskoval v Novem mestu in Ljubljani, kjer je leta 1930 maturiral. Šolanje je nadaljeval v Zagrebu, kjer je leta 1935 diplomiral na oddelku farmacije Filozofske fakultete. Leta 1937 je pridobil naziv magister farmacije. Zaposlil se je v očetovi lekarni. Poročil se je z Maro Agnić, prav tako članico Sokolskega društva. Imela sta sina in dve hčerki. Leta 1943 se je priključil NOV in postal borec Gorjanskega bataljona. Po vojni je bila lekarna nacionalizirana in leta 1949 je Boris postal upravnik Okrajne lekarne Novo mesto. Prav tam je začel leta 1954 graditi temelje Krke, ki je pozneje zrasla v pomembno podjetje v slovenskem in svetovnem merilu. Leta 1984 se je upokojil, njegova življenjska pot pa se je sklenila v Novem mestu leta 1993.

Slovenski dom, naš drugi dom

DRUŽENJE Z IZGNANCI V SLOVENIJI

 Delegati zagrebške Krajevne organizacije Društva izgnancev Slovenije (DIS) smo vrnili obiske sosednjim izgnanskim organizacijam v Artičah, Čatežu ob Savi in Dobovi.

Zborov v Artičah in Čatežu ob Savi, ki sta potekala 12. in 13. maja, so se udeležili naši predstavniki Jozefa Bogolin, Ana Marić in Slavko Kramar. Na zborih je bilo veliko še živečih izgnancev, čeprav jih je v enem letu umrlo deset odstotkov. Povprečna starost izgnancev je 78 let, umrljivost je zato velika, v Sloveniji je še živečih 12.500 izgnancev. Zbora sta vodila naša dobra znanca, ki se vsako leto udeležita našega zbora, Karl Levak in Jožica Stezinar. Predsednica DIS prof. Ivica Žnidaršič je poročala o dvajsetletnem delovanju društva in prizadevanjih za dokazovanje pravic žrtev vojnega nasilja vsem vladam samostojne Republike Slovenije. Impresiven je obseg zbranih podatkov, izdanih knjig, brošur in drugega gradiva. Ker še niso dosežene vse pravice izgnancev (poplačilo gmotne škode), se delo nadaljuje z zahtevo društva, da država izterja vojno škodo od Nemčije. Zbora sta pozdravila župan občine Brežice in predsednik Krajevne organizacije DIS Kapela, z naše strani pa Jožefa in Slavko.

Zbor na Dobovi, pri našem znancu Branku Bogoviču, je bil 11. marca. Naša delegatka je bila Dobovčanka Ivanka Štefančič. Kot je navada, se pred začetkom zborov izvede kulturni program, po koncu pa družabno srečanje.

Slavko Kramar

KNJIGA SPOMINOV IN PRIČEVANJ

Aprila je Društvo izgnancev Slovenije izdalo tretjo Knjigo spominov izgnancev iz druge svetovne vojne. Objavljenih je 72 spominov, 16 pesmi in 57 slik iz izgnanstva. Knjigo sta uredili prof. Ivica Žnidaršič in Zdenka Kaplan. Objavljenih je 12 prispevkov članov KO DIS Zagreb, in sicer od Marinke Lušin-Jocić, Cvetke Jerovšek, Karle Korošec, Alojza Kramarja, Jožeta Mačka, Marije Manestar, Elfride Petek, Antonije Podgoršek, Ane Vrbančič in Klare Žel. Prvi knjigi spominov sta izšli leta 2003 in 2006. V drugi knjigi so objavljeni spomini, pesmi in grafike

naših članov Jozefe Bogolin, Marijana Horna, Vladimirja Jugoviča, Štefanije Maravić, Božene Marn, Josipa Marottija, Jožeta Rebernaka, Kristine Rusak, Franca Straška, Alojzije Vukadinovića in Klare Žel. Pričakujemo in obvezujemo tudi ostale člane, da napišete svoje spomine. Ti niso veseli, a so priča trpljenja, ki se ga ne sme pozabiti.

DOLGA PRIJATELJSTVA V ZNAMENJU JUBILEJEV

 Dolga prijateljstva so letos že petič zapored povezala osnovnošolce z obeh strani meje. Projekt, namenjen kreelitvi prijateljstva med učenci različnih narodnosti in povezovanju mladih generacij iz Slovenije in Hrvaške, pripravlja Svet slovenske nacionalne manjšine Mesta Zagreba (SSNM MZ).

Druženje je potekalo 10. maja, prvič v Češki besedi v Zagrebu (ČBZ). Udeležilo se ga je okoli 50 učencev in njihovih učiteljic iz OŠ Brežice, OŠ Ivana Cankarja iz Zagreba in dopolnile šole češčine iz ČBZ.

»Cankarjevci«, ki so letos praznovali 55. obletnico obstoja svoje šole, so v hrvaščini recitali pesmi enega največjih slovenskih mladinskih pesnikov Toneta Pavčka in njegovega sodobnika Ivana Minattija, ob spremljavi harmonike pa so v slovenščini zapeli Židano marelo, Cveti, cveti rožmarin, Na planincih in Izidor ovčice pase.

Učenci češčine - njihova dopolnilna šola bo letos praznovala 90. rojstni dan - so na klavirju, klarinetu in tamburici zaigrali valčke in burleske čeških skladateljev. Slišali smo tudi recitacijo in citate o prijateljstvu.

Brežičani, katerih šola se ponaša s številnimi nagradami in priznanji (med drugim so sedem let zapored, med letoma 2005–2011, dobitniki priznanja in nagrade Ministrstva za šolstvo in šport RS za najuspešnejšo športno šolo), so recitali Pavčkove pesmi in zapeli Po vodi plava, Pesem o sinički, Malo teraso, Iz Goričkega v Piran in Pustite nam ta svet.

S prijateljem ob strani nobena pot ni dolga

Udeležence Dolgih prijateljstev so nagovorili predsednik ČBZ Juraj Bahnik, predsednik Slovenskega doma in SSNM MZ Darko Šonc, ki je predlagal, da bi se naslednje leto projektu pridružila še katera druga narodna manjšina, ravnateljica OŠ Brežice Marija Lubšina Novak in ravnateljica OŠ Ivana Cankarja Silvana Svetličič, ki je izrazila željo, da bi se naslednjih Dolgih prijateljstev udeležili tudi učenci iz Vrhnike. Veseli smo, da smo se v slovensko-češko-hrvaško obarvanem programu srečali že petič zapovrstjo in da smo navezali nova prijateljstva. Po kulturnem programu smo nadaljevali druženje ob prigrizku in načrtovanju novih srečanj. Razšli smo se z željo, da bi našo pot Dolgih prijateljstev še dolgo nadaljevali, kar zagotovo ne bo težko, kajti »s prijateljem ob strani nobena pot ni dolga«.

Agata Klinar Medaković

ZA DAN DRŽAVNOSTI DRUŽENJE S HARMONIKARJI IN KRANJSKO KLOBASO

Slovenci v Zagrebu smo dan državnosti Slovenije in Hrvaške, ki ga obe državi praznujeta 25. junija, obeležili 13. junija. Dogodek na zagrebškem

trgu Zrinjevac je pripravilo slovensko veleposlaništvo v sodelovanju s Poslovnim klubom slovenskih in hrvaških gospodarstvenikov ter dvajsetimi slovenskimi podjetji, ki poslujejo na Hrvaškem.

Na trgu Zrinjevac je nastopil največji slovenski harmonikarski orkester Pustotnik. Ta je v odprtem dvonadstropnem

avtobusu igrali tudi po drugih zagrebških trgih. Ob glasbi enkratnih harmonikarjev so si naši someščani na stojnicah po simboličnih cenah lahko privoščili originalne in edine prave kranjske klobase in pivo. Kranjska klobasa, ena od kulinarčnih posebnosti Slovenije, ki so jo za svetovno prepoznavno naredili Slovenci med izseljevanjem, je s slovensko državnostjo dobila tudi kulinarčno identiteto. Tako etimologija kot tudi ostala pričevanja dokazujejo, da je ta mesna klobasa nesporno del naše kulturne dediščine s področja prehrane. Stoletja je prisotna v vsakdanjih in prazničnih jedilnikih slovenskega človeka in je del prazničnega rituala kolin.

»Če sta diplomacijo nekoč morda simbolizirala šampanjec in kaviar, pa v časih krize največ pomenijo dobrososedski odnosi ter pripravljenost na medsebojno pomoč in sodelovanje«, je dejal slovenski veleposlanik Vojko Volk. Izkupiček od prodaje kranjske klobase je slovensko veleposlaništvo tudi letos namenilo v humanitarne namene.

Slavnostno druženje

V popoldanskih urah je pri paviljonu Zrinjevac, ki je v bližini hrvaškega zunanjega ministrstva, potekal sprejem uradnih gostov, diplomatskega zbora in predstavnikov slovenskih podjetij, ki poslujejo na Hrvaškem, ter njihovih hrvaških partnerjev. Sprejema so se udeležili tudi predsednik Slovenskega doma Darko Šonc, predsednik Sveta za nacionalne manjšine Republike Hrvaške Aleksandar Tolnauer, predstavniki drugih zagrebških manjšin ter člani in predstavniki slovenskih društev na Hrvaškem. Poleg slovenskega veleposlanika Vojka Volka je goste pozdravil tudi podpredsednik hrvaškega sabora Nenad Stazić. Kljub deževnemu vremenu, se je prijetno druženje na prostem, ob odlični tradicionalni slovenski jedači in pijači, ob milih zvokih klavirja in klarineta nadaljevalo dolgo v večer.

Agata Klinar Medaković

SPOMLADANSKA SKUPŠČINA ZVEZE SLOVENSkih DRUŠTEV

Redna seja skupščine Zveze slovenskih društev na Hrvaškem, ki je bila 20. aprila v Slovenskem domu, je bila posvečena dvema temama: pripravi vseslovenskega srečanja v letu 2012 in težavam v SKD Dr. France Prešeren v Šibeniku.

Na seji so sodelovali predstavniki vseh društev, razen Ajde iz Umaga, Gorskega Kotarja iz Prezida in SKD Lipe iz Buzeta. Pred razpravo o osrednjih vsebinskih temah so delegati potrdili poročilo o materialno-finančnem poslovanju ter poročilo o uresničevanju programskih dejavnosti v lanskem letu.

Vseslovensko srečanje 2012

Skupščina je soglasno odločila, da bo letošnje vseslovensko srečanje pripravil Slovenski dom, Zagreb. Članice Zveze so imele čas do 15. maja, da organizatorju pošljejo svoje predloge, pri tem pa so morale upoštevati stroške in omejena finančna sredstva. Dogovorjeno je bilo, da bo srečanje enodnevno in da se bodo udeleženci lahko še isti dan, takoj po koncu programa, vrnili domov, razen tistih, ki bodo prišli s skrajnega hrvaškega juga.

Zapleti v Šibeniku

Predsednik Zveze Darko Šonc je poročal o stanju v društvu Dr. France Prešeren v Šibeniku; nesoglasja in trenja med člani so tako huda, da ni več mogoče izvajati društvene dejavnosti v skladu s statutom in hrvaškimi predpisi. Skupščina je po obširni razpravi imenovala komisijo v sestavi Darko Šonc, Franc Strašek in Silvester Kmetič, ki naj zapisniško pregleda društveno dokumentacijo in ugotovi, kakšno je bilo poslovanje društva v letih 2005–2011.

Slovenci na Hrvaškem

JESENI BOMO PRAZNOVALI 20-LETNICO ZVEZE SLOVENSkih DRUŠTEV NA HRVAŠKEM

 Letos bo Zveza slovenskih društev na Hrvaškem obeležila 20. obletnico delovanja. Slovesnost s predstavitvijo

dejavnostih vseh članic zveze bo 29. septembra v zagrebški dvorani Vatroslav Lisinski.

Zveza slovenskih društev na Hrvaškem je bila ustanovljena leta 1992 na Reki. Ustanovila so jo tri takrat obstoječa društva na Hrvaškem. Danes zveza šteje že 16 društev iz vseh krajev Hrvaške, kjer živijo Slovenci.

Slovesnost povezati z vseslovenskim srečanjem

Na občnem zboru zveze, ki je bil aprila v Zagrebu, je bilo sklenjeno, da bo tradicionalno vseslovensko srečanje članov slovenskih društev hkrati tudi proslava 20-letnice delovanja zveza. Vseslovensko srečanje je bilo namreč že sedemkrat

zapored pripravljeno v krajih, kjer delujejo slovenska društva, po tolikih letih pa bi bil že čas za spremembe v zasnovi dogodka. Letošnja prireditve bo potekala v Zagrebu in bo slovesno obarvana. Vsa društva se bodo lahko predstavila s svojimi ljubiteljskimi skupinami na osrednji slovesnosti, ki bo 29. septembra v dvorani Lisinski. Natančen potek in scenarij prireditve se še pripravljata, zato so vsi predlogi dobrodošli. Za zdaj se razmišlja, da bi vzporedno s slovesnostjo pripravili razstavo knjig in publikacij, ki so jo društva izdala v 20 letih, ter razstavo izdelkov ustvarjalnih skupin društev. Vseslovensko srečanje bo trajalo samo en dan, kar je razumljiva novost, glede na omejena finančna sredstva. **(DR)**

KARLOVŠKO DRUŠTVO IMA NOVO PREDSEDNICO

 Nova predsednica Slovenskega doma Karlovec je postala Marina Delač-Tepšić. To dolžnost ji je skupščina društva zaupala 30. maja, potem ko je Silvin Jerman zaprosil za predčasno razrešitev. Skupščina je Jermana, pobudnika, ustanovitelja in gonilno silo društva, soglasno imenovala za častnega predsednika.

Odstopno izjavo predsednika Silvina Jermana, ki se je za umik s položaja odločil dve leti pred koncem mandata, je na seji skupščine društva prebrala predsednica delovnega predsedstva Vera Mitrović Vrbanac. Silvin Jerman je pojasnil, da zaradi let ne more več hoditi vstric z dinamičnim razvojem društva. Zahvalil se je vsem, ki so ga podpirali in mu bili v oporo v šestih letih, ko je vodil karlovško društvo Slovenski dom. Zagotovil je, da bo tudi v prihodnje z idejami podpiral delo društva. Hvala našemu častnemu predsedniku za dragoceno zapuščino, ki nam jo predaja v nadaljnje upravljanje!

Prednostni nalogi: novi člani, novi prostori

Redna skupščina društva je potekala v Ilirski dvorani mestne knjižnice I. G. Kovačić Karlovec. Poročilo o finančnih prihodkih in odhodkih v letu 2011 je podala dotdanja podpredsednica Marina Delač-Tepšić. Predsednica nadzornega odbora Frida Biščan je poročala o poslovanju in poudarila, da je društvo poslovalo v skladu s predpisi in v duhu dobrega gospodarja. Prikazan je bil prerez dogodkov, ki so se vrstili minulo leto, od predstavitev knjig, razstav, koncertov, predstav, predavanj in filmov, do tečaja slovenskega jezika in druženj ob praznikih. Skupščina je sprejela tudi načrt dela v letu 2012; najpomembnejši nalogi bosta pridobivanje novih članov in zagotovitev lastnega prostora. Potem ko je bila podpredsednica društva izvoljena za predsednico, je bila na izpraznjen podpredsedniški položaj izvoljena Jagoda Hursijević.

Po seji se je večer nadaljeval ob prijetnemu druženju članov. **(mdt)**

SLOVENSKI DOM KARLOVEC: SLOVENCi KARLOVCU – KARLOVAC SLOVENCIMA

 Aprila je izšla nova knjiga Silvina Jermana Slovenci Karlovcu - Karlovac Slovencima. Predstavitev knjige je potekala 19. aprila v Ilirski dvorani Mestne knjižnice I.G. Kovačića in se je tradicionalno nadaljevala s prijetnim druženjem Slovencev in prijateljev.

Navzoče na predstavitvi je pozdravila ravnateljica knjižnice Frida Biščan, ki je tudi povezovala program. O knjigi sta spregovorila Mirko Butković in avtor, o njenem pomenu pa karlovški podžupan Dubravko Delić.

Neprecenljiv slovenski prispevek

Avtor je v knjigi zbral zgodbe, leksikografske in zgodovinske podatke o Slovenkah in Slovencih ter slovenskih družinah,

ki so s svojim delovanjem prispevali k izgradnji in družabnem življenju Karlovca, ali pa so spodbudili kulturno-umetniška, športna, izobraževalna, verska, vojaška, zdravstvena in raziskovalna dogajanja na karlovškem območju. Izid knjige so finančno podprla dosedanji predstavnik slovenske nacionalne manjšine Mesta Karlovac Slavko Marinić in sedanja predstavnica Marina Delač-Tepšić.

V glasbenem programu sta nastopila učenca Glasbene šole Karlovec; Roko Bunčić je igral na kitari, Dorijan Mavrović na harmoniki. Ivica Kunej je popestril program z recitacijo pesmi Ivana Gorana Kovačića Beli most.

Na predstavitvi so prišli tudi predsednik in podpredsednik Zveze slovenskih društev na Hrvaškem, Darko Šonc in Franc Strašek, ter številni člani Slovenskega doma Zagreb.

Marina Delač-Tepšić

TRIGLAV SPLIT: PRAZNOVANJE 20. ROJSTNEGA DNE

Slavnostna akademija ob 20-letnici SKD Triglav Split je bila 11. maja v splitskem lutkovnem gledališču. Ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu Ljudmila Novak je pohvalila dejavnost društva in med drugim dejala: »Izbrali ste si lepo mesto za življenje.«

Ministrca je dodala, da veliko potuje in da je videla že ogromno sveta, pa vendar hrvaško morje zanjo še vedno ostaja najlepše. Poudarila je, da bo ministrstvo po svojih močeh moralno in finančno podpiralo društvo Triglav, toda zaradi omejenih sredstev se predvideva, da bo v prihodnje kulturni program društva najverjetneje v določeni meri osiromašen. Društvo namreč velik del denarja, ki ga prejema iz Slovenije, porabi za najemnino za društvene prostore, v katere se je preselilo pred približno dvema letoma. V prostorih so bogata knjižnica, pisarna predsednika društva in prostor za prireditve. V splitskem Triglavu deluje več sekcij; od mešanega pevskega zbora, klekljarske sekcije in slikarske skupine do dopolnilnega pouka slovenskega jezika pod vodstvom Vere Hrga, ki je tudi urednica glasila Planika, namenjenega Slovincem v Dalmaciji. Do nedavnega,

ko so bila še odobrena sredstva oziroma subvencije, pa je društvo celo na splitski radijski postaji KL pripravljalo enourno oddajo v slovenščini.

Daril za cel kamion

Na prireditve so poleg rojakov prišli še številni gosti, od podžupana Splitsko-dalmatinske županije in predstavnice splitske mestne uprave do predstavnikov Zveze slovenskih društev na Hrvaškem. Navzoč je bil tudi podjetnik in častni generalni konzul Slovenije v Splitu Branko Roglič, ki je že pred prevzemom te dolžnosti finančno podpiral SKD Triglav. Prav zato smo se razveselili njegovega imenovanja za slovenskega častnega konzula.

Svečana prireditev se je začela z nagovorom pomembnih gostov, ki so poh-

valili dejavnost društva in mu čestitali za okroglo obletnico. Vsakemu nagovoru je sledilo tudi izročanje daril predsedniku Triglava Cvetku Šušmelju. V vrsti za menoj je zamejec prišepnil svoji spremljevalki, da kakor kaže, bodo morali pripeljati kamion za prejeta darila.

Sledil je govor predsednika društva, v katerem je ob diaprojekciji poskušal strniti najpomembnejše dogodke od ustanovitve društva 9. maja leta 1992, ko je skupina Slovencev v Splitu, v takrat dokaj neugodnih razmerah, ustanovila SKD Triglav in tako prispevala k ohranjanju identitete Slovencev na tem območju in povezovanju dveh sosednjih držav, kot most, ki spaja različne narodnosti. Sledil je odličen nastop mešanega pevskega zbora; pevski glasovi so se dotaknili prav vsakega srca. *Dunja Krajnc*

S PESMIJO ČEZ PLANINE DO MORJA

Osemindvajsetega aprila nas je v Lutkovno gledališče Split privabila pesem, ki so jo k nam prinesli pevci Obrtniškega mešanega pevskega zbora Notranjska iz Logatca, pod vodstvom Janeza Gostiše. Logaškimi pevcem se je pridružil tudi naš mešani pevski zbor Triglav, pod vodstvom profesorice Tatjane Kurajice.

S pesmijo so nam prinesli pojoč pozdrav iz naše druge domovine, ki so ga »Ispod sunca zlatnoga« prepleli s priljubljenim dalmatinskim melosom domačega zbora in nam olupšali prihajajoče prvomajske praznike.

Pevski zbor Notranjska prepeva že polnih 25 let, v njem pojejo predvsem obrtniki, njihovi zaposleni in družinski člani, nekaj pevk in pevcev pa z obrtništvom ni neposredno povezanih. Zbor goji predvsem slovensko ljudsko in umetno pesem, tudi sodobnejših skladateljev. Nastopa za potrebe obrtno-podjetniških zbornic širšega Notranjskega, koncertno pa gostuje, kamor je povabljen. Doslej je javno zapel 369-krat, in sicer v 116 slovenskih, 19 italijanskih, 13 hrvaških in dveh avstrijskih krajih ter v Bratislavi na Slovaškem. V Splitu je zbor na povabilo tukajšnjega pevskega zbora koncertiral že drugič. *Vera Hrga*

DR. FRANCE PREŠEREN ŠIBENIK: PO TEŽAVAH NOV DELOVNI ZAGON

Po večmesečnih zapletih v slovenskem društvu v Šibeniku so člani na občnem zboru 13. aprila le izvolili novo vodstvo ter sprejeli nov statut. Za predsednico društva Dr. France Prešeren je bila izvoljena Karmen Dondič.

Novem vodstvu želimo uspešno nadaljevanje kulturno-prosvetne dejavnosti, zlasti pri ohranjanju in krepitvi slovenske identitete, samozavesti in jezika ter tradicionalno dobrih in prijateljskih odnosov z večinskim hrvaškim narodom.

Delovanje društva je bilo dalj časa povsem ohromljeno, prevladali so namreč nesoglasja in razprtije med člani, zelo glasne so bile kritike prejšnji predsednici Miri Knežević zaradi domnevno netransparentnega upravljanja. Skupščina Zveze

slovenskih društev na Hrvaškem je zato 20. aprila imenovala tričlansko komisijo za ugotovitev dejanskih razmer v Šibeniku.

Delovanje po domače ni sprejemljivo

Komisija v sestavi Darko Šonc, Franc Strašek in Silvester Kmetič je 3. maja v SKD Dr. France Prešeren v Šibeniku pregledala društveno dokumentacijo in ugotavljala zakonitost poslovanja v obdobju 2005–2011. Iz pregledane dokumentacije izhaja, da je predsednici društva Miri Knežević in podpredsedniku društva Rudiju Stojkoviću mandat za zastopanje društva potekel že leta 2002. Od takrat društvo ni imelo zakonitega zastopnika. Zadnja skupščina društva je bila leta 2005. Seja skupščine društva, sklicana za letošnji 3. april, je bila prekinjena, saj je že na začetku prišlo do hudega medsebojnega obračunavanja. Iz pregledane dokumentacije o materialno-finančnem poslovanju še izhaja, da je evidenca prihodkov, odhodkov in namenske uporabe sredstev z manjšimi pomanjkljivostmi dobra. *Franc Strašek*

Slovenci na Hrvaškem

AJDA UMAG: PRVA OBLETNICA DELOVANJA

SKD Ajda iz Umaga je 18. maja slovesno proslavilo prvo obletnico delovanja.

Na slovenskem kulturnem večeru v ljudski univerzi Ante Babić so se zbrali številni člani in ugledni gosti. Po zelo lepem programu je druženje ob bogato obloženi mizi trajalo do poznih ur.

Prireditev je osmislila in povezovala Danica Bojković, članica predsedstva Ajde in predsednica Sveta slovenske nacionalne manjšine mesta Umaga, je bilo prvo leto delovanja društva polno navdušenja in idej, primanjkovalo pa je denarja. Društvo se namreč financira iz članarine 130 članov Ajde, Slovencev, njihovih potomcev in prijateljev, ter denarne podpore mesta Umaga in Urada za zamejstvo iz Republike Slovenije. Dejavnost društva je posvečena ohranjanju slovenskega jezika, kulture in identitete.

Pohvalna vnema prvega leta

Predsednica Vlasta Grgić je povedala, da je društvo dejavno že od samega začetka. Takoj po ustanovitvi se je Ajda včlanila v Zvezo slovenskih društev na Hrvaškem ter navezala stike s vsemi slovenskim kulturnimi društvi v Istri in z Bazovico z Reke, člani društva so se udeležili vseslovenskega srečanja v Pulju

in slovesnosti ob 10. obletnici delovanja društva Istra Pulj, sodelovali na umaškem humanitarnem božično-novoletnem sejmu in proslavi Prešernovega dneva v Buzetu. Na predvečer slovenskega kulturnega praznika smo tudi sami pripravili kulturno prireditev o življenju in delu Franceta Prešerna v mestni hiši v Umagu. Tam je prvič nastopala vokalna skupina Ajda s pesmijo Kje so tiste stezice. V programu dela do konca leta je obisk pevskega zbora iz Sarajeva Camerata slovenica, udeležba na vseslovenskem srečanju, ki bo letos septembra v Zagrebu, organiziranje lutkovne predstave za naše malčke in sodelovanje na humanitarnem božično-novoletnem sejmu v Umagu.

Vzpodbudne besede podpore

Člani in prijatelji Ajde so popolnoma napolnili veliko dvorano Ljudske univerze Ante Babić v Umagu. Med gosti na proslavi so bili tudi umaški župan in podžupan, Vili Bassanese in Mauro Jurman, predstavniki slovenskih društev iz Reke, Pulja, Labina, Lovrana in Poreča, predstavniki vseh ostalih nacionalnih manjšin, ki delujejo v Umagu, predstavniki Društva istrskega prijateljstva iz Lucije v Sloveniji in Branka Bukovec iz novomeškega Urada za prostovoljno delo.

»Vesel sem, da sem nocoj z vami, saj ob vsaki priložnosti in ob vsakem pogovoru poudarjamo, da je bogastvo Umaga raznolikost. Multietičnost in multikulturalnost moramo negovati, saj moramo ob zavedanju svojih korenin spoštovati tudi druge,« je poudaril župan Bassanese. Klavdija Velimirović, predsednica puljske Istre, najstarejšega istrskega sloven-

skega kulturnega društva, je poudarila, da so slovenske knjige in skrb za materni jezik zelo pomembne za ohranitev vsake manjšine. Eno prvih dejanj Ajde je bilo ravno zbiranje slovenskih knjig, ki se jih je nabralo že prek tisoč.

Bogat kulturni program

Kulturni del programa je odprl mešani pevski zbor Korona iz Umaga pod vodstvom maestra Branka Ostojića. Zbor, v katerem pojejo tudi nekatere naše članice, je zapel istrsko pesem Suvenir, italijansko Reginella campagnola in prvič tudi slovensko Na jezeru. Folklorna skupina Bazovica z Reke je zaplesala Istrski balun in Veseli venček gorenjskih plesov, njihova plesna skupina dva sodobna plesa Moves like Jagger in Do it like a dude, medtem ko je njihova dramska skupina zaigrala krajšo enodejanko Kishonovo Surround. Sodelovala je tudi vokalna skupina Tilia iz Pulja, ki je zapela tri stare slovenske ljudske pesmi - Jutri bo v Celovcu smenj, Rožic ne bom trgala in Mamica moja. Ajdovke so se izkazale z recitacijami. Eno najbolj znanih Prešernovih pesmi Zdravljico je recitala Irena Blažič, Nekoga moraš imeti rad Ivana Minattija je recitala Majda Vlačić, kaj vse ji je Istra dala, pa nam je povedala Vlasta Leka v pesmi Istran Alojza Kocjančiča. Največji aplavz pa je požela mlada Tina Vinković, ki je a capella odpela pesem Mojmirja Sepeta Brez besed.

Prireditev je bila po mnenju navzočih zelo lepa, druženje Ajdovcev z gosti pa se je nadaljevalo ob bogato pogrnjeni mizi tja do poznih ur.

Danica Bojković

LIPA DUBROVNIK, OLJKA POREČ: KO MONOKOMEDIJA NASMEJE DO SOLZ

Majski dnevi so kot nalašč za večerne predstave in prijetna druženja. Iz dubrovniške Lipe in poreške Oljke poročajo o čudovitem gledališkem večeru, ki je povezal dve društvu.

Kako isti kulturni dogodek opisujejo rojaki v Dubrovniku in kako Slovenci v Poreču? Objavljamo oba zapisa.

Gostovanje Dubrovčanov pri Porečanih

SKD Lipa iz Dubrovnika je gostovalo z gledališko predstavo Čistilka Marija avtorja Toneta Partljiča pri rojakih v SKD Oljka v Poreču. Monokomedija v izvedbi članice SKD Lipa Tanje Baletić je Porečane nasmejala do solz.

Predstava pripoveduje o Štajerki Mariji, ki se v prehodnem obdobju sistemov znajde v socialni in osebni stiski. V hitrem tempu življenja izgubi stik z realnim svetom in okolico in brez pravega sogovornika pade v krizo. Gledalci so hkrati poslušalci odprte, včasih prostaške in kmečke realne Marije, ki je vesela, da jo kdo posluša.

Srečanje rojakov se je zaključilo ob prijetnem kramljanju in dogovoru o nadaljnji kulturni izmenjavi in spodbudami k lastni kreativnosti.

(Tanja Cizej)

Čistilka Marija v Poreču

Kot je bilo dogovorjeno med obiskom SKD Oljka oktobra lani pri Slovencih v Dubrovniku, je prišla v goste v Poreč članica SKD Lipa iz Dubrovnika Tanja Baletić. Predstavila se je s kratko monokomedijo Čistilka Marija avtorja Toneta Partljiča, slovenskega pisatelja in pisca številnih gledaliških predstav s komično vsebino.

Predstava nam pripoveduje zgodbo o Štajerki Mariji, ki se na pragu 90-tih bori s socialno in osebno stisko. Marija je preprosta ženska, ki v težkih trenutkih nima poslušalca. Zato je svoje občutke povedala publiku, ki se je ta večer zbrala v dvorani Obrtniškega doma in ji pazljivo prisluhnila.

Navdušeno ploskanje je potrdilo dobrodošlico dolgo pričakanemu nastopu slovenske Dubrovčanke v Poreču.

(Mirjam Pran)

USTANOVljena ZAMEJSKA KMETIJSKA KOORDINACIJA AGRASLOMAK

Slovenci, ki živimo na Hrvaškem, v Italiji, Avstriji in na Madžarskem, imamo novo povezovalno telo. Sedemnajstega maja je bila na Ptuj s podpisom listine ustanovljena slovenska kmetijska koordinacija Agraslomak.

Listino so v navzočnosti slovenskega ministra za kmetijstvo Franca Bogoviča podpisali predsednik Deželne kmečke zveze Trst Franc Fabec (Italija), predsednik Skupnosti južnokoroških kmetov in kmetov Štefan Domej (Avstrija), vodja Razvojnega centra Slovenska krajina Andrea Kovacs (Madžarska) in predsednik Kulturnega društva Gorski Kotar, sekcije za kmetijstvo Slavko Malnar (Hrvaška). Slovesni dogodek je potekal v ptujski mestni hiši, ob robu 23. državne razstave Dobrote slovenskih kmetij

Povezovanje zamejskega kmetijstva

Namen in cilj delovanja Agraslomaka je medsebojno povezovanje, sodelovanje, izmenjava informacij, znanja in dobrih praks na področju kmetijstva in podeželja. Koordinacijsko omizje naj bi postalo stičišče hotenj in potreb vseh sogovornikov zamejstva in matične države s področja kmetijstva ter najpomembnejši dejavnik povezanosti slovenskih zamejskih kmetijskih struktur. Koordinacijsko omizje sestavljajo po en član iz posamezne države, koordinator pa je predstavnik Ministrstva za kmetijstvo in okolje Republike Slovenije. Na svojih srečanjih bo koordinacija Agraslomak obravnavala aktualne vsebine s področja kmetijstva in podeželja, povezovala se bo tudi s pristojnimi institucijami na področju kmetijstva in podeželja v Sloveniji, prav tako se bo vključevala tudi v širše evropske povezave v smislu izpolnjevanja konvencije Sveta Evrope za zaščito narodnih manjšin.

Srečevali naj bi se najmanj dvakrat na leto, vsakokrat v drugi državi. Prvo srečanje naj bi bilo pri Kmečki zvezi v Italiji.

Slavko Malnar

Slovenci na Hrvaškem

STOLETNICA SMRTI VITEZA JOSIPA GORUPA PL. SLAVINJSKEGA

Na reškem pokopališču Kozala je 25. aprila potekala krajša slovesnost v počastitev stote obletnice smrti viteza Josipa Gorupa pl.

Slavinjskega. Vence so položili tudi predstavniki vseh treh slovenskih organizacij na Reki, Slovenskega doma KPD Bazovica ter svetov slovenske narodne manjšine Mesta Reka in Primorsko-goranske županije.

Slovesnost pred lepo obnovljenim mavzolejem, ki je tudi kulturni spomenik, je pripravila krajevna skupnost Slavina iz istoimenske rojstne vasi znamenitega rojaka. Dogodka so se udeležili predstavniki slavinskega gasilskega društva, ki so se tudi postrojili, KD Slavina in številni krajanji ter predstavnica občine Postojna Polona Škodič in rojaki z Reke.

Gorup, izreden dobrodelnik

Zbrane so nagovorili pobudnik dogodka, predsednik KS Slavina mag. Janko Boštjančič, Polona Škodič, predsednika obeh slovenskih manjšinskih svetov Boris Rejec in Dimitrij Jelovčan Bulatović ter Gorupov pravnuk Alfred Whycombe iz Londona. Opozorili so na pomen viteza Josipa Gorupa pl. Slavinjskega, znanega poslovneža, ki je s svojim izjemno uspešnim delovanjem vtisnil pečat razvoju Reke, a tudi Trsta in Ljubljane. Bil je izreden dobrodelnik, ki mu je častno meščanstvo podelilo več kot petdeset krajev in ki se ga z veliko hvaležnostjo še danes spominjajo v rojstni vasi in širše ter rojaki na Reki, kjer je zapustil tudi bogato gradbeno dediščino. V to med drugim sodi tudi lepo vzdrževana vila z vrtom v središču mesta, v kateri od leta 1950 domuje KPD Bazovica.

Kulturni program na spominski slovesnosti je izpolnil nastop vokalne skupine Slavna, ki jo vodi Katja Zafred, in legendarnega reškega gledališčenika Alojza Usenika z doživeto interpretacijo pesmi Josipu Gorupu, v zahvalo za velike ustanove, ki jo je svojemu "blagodušnemu" mecenu napisal pesnik Simon Gregorčič.

Osrednja slovesnost v počastitev obletnice Gorupove smrti bo v Postojni in Slavini potekala poleti, z bogatim kulturnim programom in s simpozijem, znamenitemu sovaščanu pa bodo v Slavini odkrili doprsni kip, delo akademske kiparke Miladi Makuc Semion.

Marjana Mirkovič

SPREMLJAJTE SPLETNI PORTAL ZA ZAMEJSKE SLOVENCE

Na MMC-ju, spletnem portalu Radiotelevizije Slovenije, je konec maja začel delovati nov podportal (www.rtvlo.si/slovincivosednjihdrzavah), na katerem je mogoče spremljati vse aktualne informacije o življenju in delovanju pripadnikov slovenskih manjšin in manjšinskih organizacij v Avstriji, Italiji, na Hrvaškem in Madžarskem. O dogajanju v slovenski skupnosti na Hrvaškem za portal poroča Marjana Mirkovič. Novo spletno mesto bo po prepričanju RTV Slovenija nedvomno pripomoglo k širitvi enotnega kulturnega prostora ter vedenju in zavedanju, da Slovenci v sosednjih državah živijo ustvarjalno, polno in aktivno življenje, in v svojem specifičnem geografskem okolju ohranjajo slovenski jezik in kulturo.

LIPA ZADAR: SLIKARSTVO KOT MOČNA HRVAŠKO-SLOVENSKA ZVEZA

V organizaciji zadrške Lipe je bila med 18. majem in 30. junijem v Sv. Filipu in Jakovu razstava pete likovne kolonije Maj

2012 Turanj.

V predverju hotela Alba apartmajskega naselja Croatia je bilo na ogled 26 slik v tehnikah olja in akrila na platnu ter akvarelov, skupni moto prodajne razstave pa je bil »Zaplula je barčica mala, zaplula je sredi morja«. Svoja dela so predstavili Ivan Kosmos in Lenka Zaviršek (Split), Pia Bajlo, Jože Arzenšek, Majda Radović in Marija Ivoš (Zadar), Stanka Novković in Adica Dobrić (Zagreb), Zrinka Majica (Sv. Filip in Jakov) ter Marija Donadić in Ira Petris (Reka).

V petih letih 25 slikarjev

»Gre za razstavo del likovne kolonije, ki je v Turnju in Sv. Filipu in Jakovu zbrala 12 umetnikov amaterjev iz slovenskih društev iz Splita, Reke, Zagreba in Zadra. Pridružili so se jim tudi likovni umetniki iz Zadra, Sv. Filipa in Jakova in Zagreba«, je povedal Jože Arzenšek, vodja likovne sekcije SKD Lipa in vodja vseh petih likovnih kolonij, ki se jih je doslej udeležilo že 25 slikarjev amaterjev.

Na odprtju razstave je navzoče pozdravila predsednica Lipe Darja Jusup, načelnik »filipjanske« občine Igor Pedišić pa je v nagovoru poudaril, da je bil kraj v preteklosti povezan predvsem s številnimi turisti iz Slovenije, danes pa je povezan tudi z umetnostjo, ki jo navduhuje filipjakovska pokrajina.

V kulturnem programu so nastopili folklorna skupina Maslina iz Turnja, njihova otroška folklorna skupina, in v okviru mednacionalnega sodelovanja tudi glasbena skupina makedonskega društva Biljana iz Zadra pod vodstvom Ivana Andrijevića. Za prijetno popestritev je poskrbela Andreja Malta Jezeršek, članica Lipe, po rodu Ljubljánčanka, in članica zadrške književne skupine ZaPis. Predstavila se je s čustvenimi stih, ki jih piše v slovenskem in hrvaškem jeziku.

Darja Jusup

Foto: Katarina Bezić

RAZLIČNOST BOGATI KULTURNO ŽIVLJENJE MESTA

V Zadru so 12. maja tradicionalno obeležili mednarodni dan kulturne različnosti. V mestnem središču so se s pesmimi, plesi in kulinaričnimi posebnostmi predstavili pripadniki vseh sedmih manjšin, ki živijo v Zadru in Zadrski županiji. Predsednik zadrške koordinacije narodnih manjšin Veselko Čakić je spomnil, da so prireditve prvič pripravili leta 2006 in dejal, da se sodelovanje najbolje vidi v skupnem časopisu »Zadarski most prijateljstva«. Navzoče na prireditvi so pozdravili župan in podžupanja Zadrške županije, Stipe Zrilić in Rajka Rađenović ter zadrski podžupan Dražen Grgurović.

Slovenci so publiko razveselili z nastopom ljudskih godcev; Trio vetrnica iz društva Mala vas Gorišnica je pod vodstvom Konrada Kostanjška izvedel stare ljudske pesmi.

Članice Lipe so tudi letos pripravile vse vrste potic, pehtranove, orehove, makove in rožičeve, pa miške, polno košaro janeževih upognjencev, še posebej pa so obiskovalci uživali v ajdovem pecivu Katarine Bezić in prekmurski gibanici Majde Radović. Dobrote so zalili z vinom iz Privlake, Majinim pridelkom, ter pravim merlotom iz Briševa. **(DJ)**

ISTRA PULJ: KNJIGA O GROŽNJANU, ISTRSKEM MESTU UMETNIKOV

Tretjega junija je bila v dvorani Lisinski zagrebški publiki predstavljena knjiga slikarja Roka Zelenka Grožnjan, istrsko mesto umetnikov. Predstavitev so pripravili občina Grožnjan in SKD Istra Pulj, ki sta tudi soizdajatelja knjige, ter Hrvaška glasbena mladina. Knjiga je izšla v štirih jezikovnih izdajah, v hrvaški, italijanski, slovenski in angleški.

Predstavitve se je udeležilo okoli štirideset ljudi, ki radi obiskujejo Grožnjan in jih to istrsko mesto fasciniira bodisi zaradi značilne kamnite gradnje in položaja na hribčku (kar je sicer v Istri pogosto) bodisi zaradi vloge v kulturi, saj je Grožnjan tudi mednarodni kulturni center glasbene mladine. Na predstavitvi se je z avtorjem pogovarjala profesorica arheologije Narcisa Bolšec, ki je o knjigi govorila z vidnim navdušenjem, k vsakemu obravnavanemu delu pa dodajala zanimive podrobnosti. Po njenih besedah je knjiga več kot vodič, saj zajema širše gradivo in veliko večje časovno obdobje. Avtor je, kot sam pove, želel osvetliti tudi starejšo zgodovino mesteca, čutil se je malone pozvan, saj v njem prebiva že dolgo vrsto let. Tako se je podal na mukotrpno pot raziskovanja in zbral celo vrsto zanimivih podatkov.

Od oglejskih patriarhov do Napoleona

Bralec bo zvedel, da je bil Grožnjan v starih časih trgovsko pristanišče; ladje seveda niso pristajale v mestecu na griču, ampak v bližnjem zalivčku, kjer zdaj na zasutem terenu stoji Ponte Porton. Nadalje zvedemo, da je bil Grožnjan (kot tudi cela Istra) do beneške prevlade del germanske pokrajine in v največjem delu pod upravo oglejskih patriarhov (ki so bili bolj fevdalci kot cerkveni dostojanstveniki). Ti so ga pozneje prodali Benetkam. Grožnjan se kot mesto prvič omenja leta 1102, kot občina pa leta 1295. Statut mesta, svojevrsten zakonik, ki je urejal vsa tedaj razvita področja življenja in odnose med prebivalstvom, datira v leto 1558. Grožnjan, kot ga poznamo danes, je bil zgrajen v letih 1360–1390. Posebna zanimivost srednjeveškega Grožnjana so bile bratovščine, sprva cerkvena združenja občanov, ki so prerasla v svojevrstne socialne službe, saj so zbirala sredstva za reveže, odpirala sirotišnice in zavetišča za onemogle in starejše. Sčasoma so dokaj obogatele z zapuščinami. Take bratovščine so znane tudi drugje po Istri.

Grožnjansko je z zasegom premoženja uknil Napoleon, ko je na prelomu 18. in 19. stoletja zavladal tem krajem.

Od pomorskega pristanišča do umetniškega zatočišča

Opuščen kraj se je začel prebujati v šestdesetih letih prejšnjega stoletja, na pobudo slovenskih umetnikov, med katerimi je bil tudi oče avtorja knjige Karel Zelenko. Ti so leta 1964 ostalim združenjem likovnih umetnikov v tedanji državi predlagali, naj se v Grožnjanu ustanovi umetniška kolonija. Začeli so obnavljati zapuščene hišice in že leto dni pozneje so nekateri začeli živeti v njih. Med njimi tudi družina Zelenko, oče slikar, mama keramičarka in sin Rok, prav tako slikar. Tako je nastala umetniška kolonija, ki je Grožnjanu priskrbela naziv »mesto umetnikov«. Občinske oblasti so gibanje podpirale, saj je bilo vidno, da se bo tako v že napol mrtvo mesto vrnilo življenje.

Pozneje si je Grožnjan za svoj poletni sedež izbrala Glasbena mladina Hrvaške, zato v kraju celo poletje kar vrvi od glasbenikov, ki se udeležujejo poletnih šol in seminarjev z obveznimi zaključnimi koncerti. Pokojni glasbenik Boško Petrović je v Grožnjanu pripravljaj zdaj že tradicionalen Jazz festival.

Klaudija Velimirović

Novice iz domovine

KAJ JE NOVEGA V SLOVENSKO-HRVAŠKIH ODNOSIH

»S hrvaškim kolegom sva se v zadnjih par tednih videla več kot z ženo,« je 23. maja izjavil slovenski premier Janez Janša. S predsednikom hrvaške vlade Zoranom Milanovićem se je namreč spomladi srečal kar dvakrat. Drugi sestanek je zaznamovalo ponovno obujeno nesoglasje glede Ljubljanske banke Zagreb (LB).

Vprašanje LB je po daljšem zatišju obudila hrvaška vlada, ko je 19. aprila sprejela sklepe, ki podpirajo tožbe Zagrebške in Privredne banke proti LB in Novi ljubljanski banki. Slovenska vlada je zahtevala pojasnilo in opozorila, da vprašanje LB sodi v okvir nasledstva, k čemur se je pred zaključkom pristopnih pogajanj z EU obvezala tudi hrvaška vlada. Da je tako, je potrdila tudi Evropska komisija. »Hrvaška je v pristopnih pogajanjih potrdila pripravljenost na nadaljevanje pogajanj o tem vprašanju pod okriljem Banke za mednarodne poravnave v Baslu,« so 4. maja sporočili v Bruslju. Po izmenjavi precej ostrih in pikrih besed med Zagrebom in Ljubljano, je hrvaška vlada 10. maja sporne sklepe naposled razveljavila. Vendar na slovenski strani še vlada previdnost; zunanji minister Karel Erjavec je dejal, da »umik sklepov še ne pomeni, da je problem rešen«, visoki predstavnik za nasledstvo Rudi Gabrovec pa, da je »odločitev Zagreba korak v pravo smer, a problem ostaja«.

Srečanja za boljše sodelovanje

Premiera Janez Janša in Zoran Milanović sta se prvič po oblikovanju novih vlad v obeh državah sešla 26. aprila v Varšavi, ob robu srečanja srednje- in vzhodnoevropskih premierov s kitajskim kolegom Wen Jiabaom. Takrat sta le na

kratko preletela področja sodelovanja in se dogovorila za skorajšnje bolj poglobljene pogovore. Dogovor sta uresničila 15. maja, z delovnim srečanjem v Mariboru. Potrdila sta pomen gospodarskega sodelovanja (Hrvaška je za Slovenijo peta najpomembnejša gospodarska partnerica, blagovna menjava med državama pa je lani kljub krizi preseгла dve milijardi evrov), med konkretnimi vprašanji pa posebno pozornost namenila LB in glede tega zagotovila, da vladi spoštujeta že dogovorjene zaveze. Premier Janša je ob tem še zatrdil, da ne pričakuje zapletov pri slovenski ratifikaciji hrvaške pristopne pogodbe z EU. V javnosti se je namreč špekuliralo, da je to dejanje pod velikim vprašajem, ker je hrvaška vno-

vič odprla vprašanje LB in se odmaknila od že sprejetega dogovora.

Predsednika držav Danilo Türk in Ivo Josipović sta 7. junija odprla nov hotel v okviru Term Tuhelj. Temeljni kamen za slovensko naložbo, vredno kar 12 milijonov evrov, sta predsednika položila aprila lani, s tem dala nov zagon gospodarskemu sodelovanju, leto dni pozneje pa že lahko govorimo o enem najuspešnejših primerov dobre prakse v čezmejnem sodelovanju.

Pravosodna ministra Senko Pličanič in Orsat Miljenić sta se 13. aprila v Zagrebu dogovorila o pospešenem reševanju vprašanj, ki zadevajo slovenske državljane na Hrvaškem. Gre predvsem za odpravo sodnih zaostankov, vpis lastnine nepremičnin, reševanje premoženj-

sko-pravnih vprašanj pri podjetjih v slovensko-hrvaškem lastništvu ter vračanje premoženja slovenskim državljanom. Da bi v nekaj mesecih dosegli premike v zadevah, ki so stale dolga leta, sta se ministra dogovorila o oblikovanju skupine pravosodnih uradnikov za intenziviranje odnosov in pospešeno reševanje omenjenih vprašanj.

Na obisku v Ljubljani se je 12. junija mudil hrvaški obrambni minister Ante Kotromanović. S slovenskim gostiteljem Alešom Hojsom sta poudarila odlično sodelovanje na dvostranski in regionalni ravni ter v mednarodnih misijah.

Generalni direktor slovenske policije Janko Goršek je 14. junija v Bohinju gostil vršilca dolžnosti glavnega ravnatelja hrvaške policije Dražena Viteza. V skladu s tradicijo sta se dogovorila za sodelovanje v času turistične sezone in podpisala protokol za delo slovenskih policistov na Hrvaškem med turistično sezono.

Na Otočcu sta se 15. junija sešla slovenski gospodarski minister Radovan Žerjav in hrvaški minister za turizem Veljko Ostojić. Pogovarjala sta se o možnosti skupnih promocijskih nastopov na tretjih trgih in črpanju evropskih sredstev za turistično dejavnost. Menila sta, da bi Slovenija in Hrvaška v posameznih turističnih segmentih lahko skupaj postali vodilni turistični sili v tem delu Evrope.

Mejna arbitraža leta 2014

Arbitražno sodišče, ki bo določilo mejo med Slovenijo in Hrvaško, je na 13. aprila na prvem srečanju v Haagu sprejelo naslednjo časovnico: obe strani bosta memoranduma predložili 11. februarja 2013, odgovore nanju pa 11. novembra 2013. Obravnava se bo začela spomladi 2014. Arbitražno sodišče bo v skladu s sporazumom med Slovenijo in Hrvaško določilo potek meje med državama na morju in na kopnem, stik Slovenije z odprtim morjem in ustrezne morske režime. Poleg predsednika Gilberta Guillaumea arbitražno sodišče sestavljajo še Bruno Simma, Vaughan Lowe, Budislav Vukas in Jernej Sekolec. (ijt/sta)

MATIJA VALJAVEC: BOREC ZA KAJKAVSKO BESEDO

Matija Valjavec (1831–1897)
si je v hrvaškem jezikoslovju,
leksikografiji, književni zgodovini
in folkloristiki zagotovil položaj
izjemnega znanstvenika 19. stoletja.
Kar 22 let je živel in ustvarjal v
Varaždinu, nato pa še 15 let, vse do
svoje smrti, v Zagrebu.

Valjavec se je rodil 17. februarja 1831 v vasi Srednja Bela pri Preddvoru na Gorenjskem, kot prvi otrok Antona in Marije, po domače Kračmanov. Prvorojenec Matija – imel je še sedem bratov in dve sestri – je osnovno šolo obiskoval v Kranju. Drugi razred je ponavljal, pozneje pa je bil izstopajoč učenec in se je po koncu osnovne šole vpisal na klasično gimnazijo v Ljubljani. Tam je spoznal in se spoprijateljil z Janezom Trdino. V gimnazijskih letih se je v njem začela prebujati narodna zavest in v tretjem letniku je svoj dotedanji priimek Wallauz poslovenil v Valjavec. Ko mu je umrl oče, je šolanje prekinil in leto dni doma kmetoval, vse dokler mu stric, ki je postal skrbnik domačije, ni zagotovil, da ga po koncu šole ne bo silil za duhovnika. Po srednji šoli je odšel na Dunaj, kjer je študiral slavistiko (pri Franu Miklošiču) in klasično jezikoslovje. Na Dunaju je stanoval s Trdino in Sebastjanom Žepičem; za kruh si je služil s prevajanjem, poučevanjem in prepisovanjem za Miklošiča. Po koncu študija sta Valjavec in Žepič sprejela službo v varaždinski gimnaziji, kjer je že poučeval Trdina.

Navdihujoča Varaždinska leta

Profesorsko službo na varaždinski gimnaziji je začel 28. decembra leta 1855. Ko se mu je življenje v Varaždinu ustalilo, je k sebi vzel brata Petra in ga izžolal, pozneje za nekaj let tudi mater in sestro (brat na domu je slabo gospodaril). Leta 1864 se je oženil s Hrvatico Berto (rojeno Ott) in imel z njo osem sinov in hčer; od teh so štirje umrli v otroških letih, Julijan je postal zdravnik, Dionizij in Slavoj pravnik, najmlajši Dragutin pa častnik.

V varaždinskem obdobju je Valjavec v prostem času potoval po okolici mesta, po celotnem Medmurju in tedanji Ogrski vse do

Lendave, in zbiral ljudsko izročilo. S pomočjo učencev iz Prlekije in Prekmurja je zbiral vzhodnoštajerske in prekmurske pripovedke in pravljice; učenci so mu jih zapisovali »po naputku, kako se govori kod svakoga u svome rodnom mjestu«. Največja Valjavčeva zasluga pa so zapisi kajkavskega ljudskega izročila. Kot učenec Miklošiča je imel kajkavsko narečje za slovensko. Leta 1856 je denimo zapisal, da je »jezik okô Varaždina, kako no priznavaju svi slovničari, slovenski i doista malo različan od pismenoga slovenskoga jezika«. Ljudske pesmi, zbrane okoli Varaždina je objavljajl z oznako »slovenske« ali le z navedbo kajkavskih krajev, kjer so bile zapisane, nekajkrat pa jih je že v naslovu združil z vzhodnoštajerskimi zapisi.

Preučevalec kajkavske besede

Leta 1866 je Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti (JAZU) v Zagrebu pozvala k zbiranju gradiva »iz narodnih ust«, in sicer za »obširan rječnik hrvatsko-srbskega jezika«. Valjavec je med prvimi prispeval precej kajkavskega gradiva. Besede je zbiral ne le na terenu, ampak tudi iz 80 različnih virov kajkavske in štokavske književnosti. Iz kajkavske književnosti je jemal gradivo od Pergošića, Vramca, Habledića, Muliha pa vse do Kristijanovića. Po smrti Đura Račkega Valjavec prevzel uredništvo Akademijinega slovarja; sam je obdelal gesla čoga – čužiti s skupaj 1800 besedami. Vendar pa v slovar niso bile sprejete kajkavske besede, zato jih je Valjavec poslal v Ljubljano; gesla abecevica – klanjec so najprej izšla v Ljubljanskem zvonu, pozneje pa je bil kajkavski besednjak objavljen kot dodatek k slovensko-nemškemu slovarju Maksa Pleteršnika; ta je izhajal v Ljubljani v letih 1893–1895. Valjavec je ob izidu prvega zvezka Pleterškovega slovarja leta 1893 v Ljubljanskem zvonu med drugim zapisal: »Veseli me, da je

Preteklost v sadanjosti

gospod Pleteršnik vanj vzprejel tudi kajkavske besede, in to je storil po pravici, ker je Daničić v Akademijški rječnik hrvatskoga in srbskoga jezika prejemal samo iz slovarjev kajkavske besede, iz drugih tiskanih kajkavskih knjig pa ne. Iz teh knjig nekaj pa tudi od naroda, imam zapisanih nekaj besed, katerih nisem našel v Pleteršniku, pa jih torej tukaj podajam, morebiti vzame katero v dodatek do konca dela. Besede pri katerih ni nič zapisanega, nabral sem sam in v časih dodal kraj, kjer sem jih slisal.«

Učena delavnost in neumorna pridnost

Slovenski literarni zgodovinar Fran Levec je leta 1895 zapisal: »Človek ne ve čemu bi se bolj čudil, ali mnogostranski učeni delavnosti Valjavčevi, ali njegovi neumorni pridnosti«. Zbiral in zapisoval je ljudsko izročilo, preučeval kajkavščino, staro cerkveno slovanščino, slovenska narečja in naglas v slovenskem jeziku, pisal lirske in pripovedne pesmi, epe, pripovedke in živalske pravljice v verzih (Osela, kralj zverin, Volk Rimljan...), prevajal grške avtorje in raziskoval pisavo v starih rokopisih.

Glede Valjavčeve vloge v kroatistiki je Fran Levec zapisal: »Hrvatje so očitno pokazali, kako znajo čislati dičnega našega rojaka. Jugoslovanska Akademija ga je počastila z največjim dostojanstvom, katero sploh more komu pokloniti, že pred mnogo leti izvolivši ga za svojega pravega akademika (bilo je to 1879).«

Zagrebska leta krepkega moža

Leta 1876 so Valjavca iz Varaždina premestili v Zagreb, kjer je učil vse do svoje upokojitve leta 1891. Med letoma 1875 in 1879 je bil dopisni, kasneje pa redni, član JAZU v Zagrebu. Od leta 1893 do 1894 je bil tajnik in knjižničar pri JAZU, kjer je uredil in popisal knjižnico. Biografi pišejo, da je bil Valjavec po zunanosti visoke, koščene postave, v srednjih letih krepak, s črnolaso, podolgovato glavo, dobrodušnimi črnimi očmi, odločnih obraznih potez, po značaju živahen, šaljiv, duhovit, samostojen; kot učitelj strog, a pravičen in zelo delaven. Zadnja leta ga je mučil želodčni rak, katerega je podlegel. Umril je 15. marca 1897 v Zagrebu.

Pripravila Franc Strašek in IJT

(Povzeto po besedilu Vilka Novaka v elektronski izdaji Slovenskega biografskega leksikona in besedilu Alojza Jembriha v zborniku Slovenci v Hrvaški, Ljubljana, 1995.)

Pogovarjali smo se

STANKO JANČIČ: RAZSTAV NIMAM POSEBEJ RAD, RAJE V MIRU USTVARJAM

Priznani hrvaški kipar slovenskih korenin Stanko Jančić se je 6. februarja s svojimi deli drugič predstavil v Slovenskem domu, 2. maja pa je praznoval visok življenjski jubilej - 80. rojstni dan. Dva imenitna razloga za obisk in pogovor o življenjski in umetniški poti.

Profesorja Jančića smo v Slovenskem domu prvič spoznali na razstavi Slovenski krog v Zagrebu leta 1996. Februarja pa je bila v prostorih našega društva na ogled Čitanka strukture, ciklus iz leta 2006, ki ga sestavlja dvajset pokončnih in položenih figur izdelanih iz poliestra. Na otvoritev razstave žal ni mogel priti zaradi gripe. Zato sem na pogovor v njegovem ateljeju v Meduličevi ulici s seboj prinesla katalog z razstave in svojo knjigo Slovenske barve v hrvaški likovni umetnosti. Z veseljem ju je sprejel, ju prelistal in pohvalil. Preden sem se poslovila, mi je pokazal delovni primerek monografije, ki bi jo rad izdal. V njej so zbrane fotografije vseh njegovih del; skoraj vse je sam posnel. Monografijo pripravlja skupaj z Ivom Šimatom Banovim, ki je tudi avtor njegove monografije iz leta 1997. Želimo mu čim prejšnji izid knjige, ob osebnem prazniku pa tudi vse najboljše in veliko zdravja.

Iz kakšne družine izhajate, ste po komu podedovali umetniško žilico?

- Nihče v družini ni bil umetnik. Rodil sem se 2. maja 1932 v Zagrebu. Slovensko poreklo imam po materi Mariji Riegler iz Velikih Lašč. Kot dekle je živel v Trstu, kjer je imela svojo trgovino. Tam je spoznala mojega očeta, ki je bil zaposlen kot višji carinik na železnici. Družina je pred fašisti zbežala v Zagreb. Živeli smo v hiši na Trešnjevki. Bil sem najmlajši otrok v družini. Brat je že pokojen, sestra pa je še zelo vitalna, čeprav je v letih. Bila je profesorica hrvaščine in hrvaške književnosti. Življenje pred in med vojno je bilo zelo težko, bilo je veliko pomanjkanje, a smo srečno preživeli.

Kako je potekalo vaše šolanje?

- Leta 1950 sem maturiral na ugledni Klasični gimnaziji v Zagrebu. Zanimali so me filozofija, naravne znanosti in matematika. Eno leto sem celo študiral pravo, nato sem se vpisal na fiziko, naposled pa na Akademijo za likovno umetnost (ALU), kjer sem leta 1956 diplomiral. Moj mentor je bil Želimir Janeš, ki so mu rekli Kranjec. Poučevali so me še Andro Krstulović, Vjekoslav Rukljač, Frane Kršinić, Antun Augustinčić, za risa-

nje akta Krsto Hegedušić, za kamen Grga Antunac, za kovino Ivan Jager in za sadro Franjo Bubanj. Na ALU sem najprej obvladal risanje, šele potem je prišlo modeliranje.

Kako je potekala vaša umetniška pot?

- Po akademiji sem odšel v mojstrsko delavnico Antuna Augustinčića, kjer sem ostal celih 14 let. Verjetno so zato moja prva dela nastala pod njegovim vplivom. Ob tem odličnem mojstru stare garde sem sodeloval pri izvedbi velikih in majhnih spomenikov. Tako sem se izuril v kiparski obrti. Potem pa sem leta 1970 dobil svoj prvi delovni prostor v Meduličevi ulici.

Kako se v vaših delih kaže vaša osebnost?

- Vedno sem sam s sabo reševal filozofske probleme. Lotevam se vsega, od abstraktne figurlike do konceptualnih rešitev. Najljubše so mi serije, saj se delo vedno lahko pokaže drugače. Zame je pomemben volumen, ne skulptura. Vsebina oziroma zgodba je nepomembna. Moje velike serije so Serija o vojaku, Serija eskalator, Čaj ob petih, ki je največja, Čitanka strukture ...

Kako se spominjate vaše prve razstave?

- Ko sem delal pri Augustinčiću, je bilo malo časa za izgradnjo lastne osebnosti in lastnega kiparstva. Tako sem prvič razstavljal leta 1958 na skupni razstavi Združenja likovnih umetnikov Hrvaške v Umetniškem paviljonu v Zagrebu. Ta razstava mi je še danes v neprijetnem spominu. Mojo skulpturo iz varjenega železa, visoko kakšen meter, so postavili na najbolj nemogoč prostor, nekam v kot. Prvo samostojno razstavo sem imel v Galeriji Forum, točno dve desetletji po diplomi, leta 1977. Za to razstavo sem prejel nagrado Vladimirja Nazorja. Sicer pa razstav nimam preveč rad, raje v miru ustvarjam.

Kako se je zgodila vaša avantura v Gvineji?

- Bilo je leta 1962, ko sem bil na natečaju, razpisanem v Beogradu, izbran za portretiranje takratnega gvinejskega predsednika Ahmeda Sékouja Touréja. Gvineja je bila mlada afriška država, nekdanja francoska kolonija. Ko sem prišel v glavno mesto Conakry, sem se zelo mlad znašel v tujem svetu,

tujem jeziku, tuji tradiciji. S sodelavci smo šli sami v hribe po granit, s preprostim orodjem. Ta granit je imel posebno sivo-modro strukturo in ga je bilo zelo lepo obdelovati. Ker predsednik ni imel časa za poziranje, sem sedel ob njem na sestankih in podobnih priložnostih. Avantura je trajala tri mesece. Predsednik je bil zelo zadovoljen z mojim delom. Pozneje sem šel še dvakrat v Gvinejo, kjer sem izdelal poprsja predsednikovih prednikov. Politične razmere v tej nemirni državi so leta 1967 prekinile to moje ustvarjanje.

Ogromno vaših del je umeščenih v prostor. Katero delo vam je najbolj pri srcu?

- Moja dela se v Conakryju, Jasenovcu (Žrtvam vojne), Bosanski Dubici (Memorial), Virovitici (V pričakovanju), Zagrebu (spomenik Gustavu Krklecu v po njem imenovani šoli, antependij glavnega oltarja v zagrebški katedrali, Košarkarji pred Domom športov, Mati in otrok (pred vrtcem), Sisku (Kolporter), Krapini (spomenik I. Štroku, spomenik padlim 41–45), Đurmancu (Spomenik padlim), Poreču (Mati), Mariji Bistrici (sedma, deveta in enajsta postaja križnega pota in Vstajenje), Novi Gradiški (spomenik padlim v domovinski vojni, spomenik Franju Tuđmanu) ...

In katero delo vam je najljubše?

- Spomenik padlim v domovinski vojni v Novi Gradiški.

Zelo sem zadovoljen tudi s spomenikom prvemu hrvaškemu predsedniku Franju Tuđmanu, tudi v Novi Gradiški.

Vaša dela hranijo tudi v različnih ustanovah in zasebnih zbirkah?

- Najdete jih v fundusih Moderne galerije, Galerije sodobne umetnosti in Glipoteke v Zagrebu, v Galeriji v Slavonskem Brodu, v Mestni galeriji v Dubrovniku, pri frančiškanih v Plehanu v BiH, v Galeriji umet-

nosti v Budimpešti in pri zasebnih zbirateljih.

Ste dobitnik številnih nagrad in priznanj, katero bi izpostavili?

- Še vedno mi je najljubša nagrada ALU, ki sem jo dobil pred koncem študija leta 1955.

Leta 1980 ste postali profesor na ALU, od leta 2002 pa ste v pokoju. Ste v jeseni življenja srečni?

- Še vedno vsak dan z veseljem prihajam v svoj atelje in delam. Zadovoljen sem s svojim življenjem, kakšno stvar bi morda popravil, a gre vse po svojem naravnem toku...

Polona Jurinić

KULTURNA POMLAD V ZNAMENJU SLOVENSKEH FILMOV IN LITERATOV

SVET V ZAGREBU, SLOVENC

- Literarni večer s tem naslovom sta 14. marca pripravila Mednarodni klub prijateljstva in Knjižnica mesta Zagreba; gost večera je bil slovenski pesnik Marijan Pungartnik. Avtorja in njegovo delo je predstavil književnik in diplomat Đuro Vidmarović, predsednik sve-

ta Društva hrvaških književnikov (DHK). Pungartnikove pesmi sta brala Loris Bucević v hrvaščini in Ivana Sabljak v slovenščini. Večer je popestrila kitaristka Magdalena Banfić, osnovnošolka iz Donje Voće. Program je vodila Milka Knežević. Med gosti so bili ravnateljica knjižnice Liljana Sabljak, predsednik DHK Božidar Petrač, hrvaški častni konzul v Sloveniji Šime Ivanjko, pesnik in pisatelj Božidar Brezinščak Bagola in diplomat Marijan Kombol.

ZAPOZNELA PREMIERA FILMA SLOVENKA

- Film Damjana Kozoleta iz leta 2009 je bil v Zagrebu premierno predvajan marca. Film uvrščajo med najuspešnejše izdelke slovenske kinematografije v zadnjih 20 letih, prikazan je bil na številnih mednarodnih festivalih, kjer je bil tudi nagrajen. V Sloveniji je ostal brez nagrad,

nagrajena ni bila niti glavna igralka Nina Ivanišin, študentka ljubljanske akademije, ki velja za pravo odkritje. Film govori o dekletu iz Krškega, ki študira v Ljubljani in se ob študiju prostituira, da bi si kupila stanovanje. Oglasuje se kot Slovenka. Film je intriganten, ker junakinja ni žrtev, prisiljena na prostitucijo, ampak dekle, ki se je sama odločila za to, da bi si zagotovila eksistenco. Režiser Kozole, rojen v Brežicah leta 1964, je mladost preživel v Krškem in je bil vedno zelo navezan na Zagreb, saj je bila Ljubljana zanj »nekje daleč na cesti proti Ljubljani«. Tudi ko je pri 22 letih končeval svoj prvi celovečerni film Usodni telefon, ga noben ljubljanski laboratorij ni sprejel v post produkcijo, ker so ga imeli za amatersko »zafkancijo«. Na pomoč mu je priskočil zagrebški režiser Zoran Tadić, končala sta film in ga pokazala na puljskem festivalu.

ROBINŠAK BLESTEL NA REKI

- Najpomembnejši dogodek reške operne sezone je bila marčna premiera opere Manon Lescaut Giacoma Puccinija, ki je bila tudi praznovana v HNK Ivana pl. Zajca.

Kulturna obzorja

Na eno od gostujočih predstav v Italiji leta 1895 je prišel tudi sam avtor. Tokratno izvedbo opere je režiral gost iz Poljske Janusz Kica, dirigirala pa je Nada Matošević. Režiserska

zasnova je bila naklonjena le tenoristu Branku Robinšaku, gostu iz Ljubljane, ki je v vlogi Des Grieuxa nastopil v vseh sedmih izvedbah v devetih dneh. Robinšak je odlični umetnik, ki ga v hrvaških opernih hišah radi gostijo. V 30-letni uspešni karieri je ohranil glas nedotaknjene lepote in zanesljivih višin ter prešel naravno razvojno pot od lirskega do mladodramskega tenorja. Reški publiki je privoščil lepe pevske trenutke.

SREČANJE FERLINA IN KOSOVELA

- V Zagrebškem plesnem centru je bila aprila premiera plesne predstave Zdaj sem Lucky Matije Ferlina. V tokrat-

ni predstavi v okviru serije Zdaj sem je svoj svet povezal s svetom znamenitega slovenskega avantgardnega pesnika Srečka Kosovela iz prve polovice 20. stoletja. S telesom je oblikoval enačbe, skrivnostne enačbe, kakršne je v pesniški zbirki Integrali ustvarjal Kosovel. Ferlin v odrski interpretaciji podaja tri razsežnosti: razsežnost jezika, giba in osvajanja prostora.

SAMO M. STRELEC V GAVELLI

- Slovenski režiser je 20. aprila premierno postavil Platonova (ali Dramo brez naslova) A. P. Čehova. Osrednja tema te drame je življenjska in eksistencialna dilema nekega tridesetletnika v vsesplošnem kaosu, v katerem vse osebe izgovarjajo le replike, pogovori se ponavljajo po obrazcu napačne komunikacije. Strelčev Platonov je ciničen človek v najboljših letih, z relativno urejenem življenjem, kar pa ga ne dela srečnega. Naslovno vlogo je sugestivno igral Živko Aničič. Platonov je že tretja predstava, ki jo je v Gavelli režiral Samo M. Strelec; pred tem je postavil Četrto sestro in Duh.

ALEKSANDRINKE V PULJU

- Aprila sta bila v puljskem kinu Valli na sporedu dva filma prodornega slovenskega režiserja Metoda Pevca. Premierno je bil prikazan dokumentarni film Aleksandrinke, ki odstira tančico skrivnosti iz življenja Slovenk iz Primorske, ki so od sredine 19. do sredine 20. stoletja odhajale za dojlje in služkinje v Aleksandrijo in Kairo v Egiptu. Pevcu je uspelo v kamero ujeti najgloblje in najintimnejše občutke še živčih aleksandrin in njihovih otrok. V istem kinematografu je bil dvakrat na sporedu tudi Pevčev film Lahko noč gospodična, ki je bil na 58. Puljskem festivalu nagrajen s tremi Zlatimi arenami.

PIRAN – PIRANO V ZAGREBU IN NA REKI

- V okviru dnevov evropskega filma je bil maja v

Zagrebu in na Reki predvajan film režiserja in scenarista Gorana Vojnovića. Na lanskem puljskem festivalu je občinstvo ta film uvrstilo med tri najboljše, na Festivalu slovenskega filma v Portorožu je bil film nagrajen z Vesno za scenarij in glavno žensko vlogo (Nina Ivanišin), na Festivalu jugovzhodnega evropskega filma v Parizu pa je nagrado za najboljšo moško vlogo prejel Mustafa Nadarevič. V glavnih vlogah nastopata še Moamer Kasumović in Boris Cavazza. Glasbo je skladala velika istrska glasbenica Tamara Obrovac. Film govori o usodi Italijana Antonia, Bosanca Veljka in Slovenke Anice, ki se preplete ob koncu 2. svetovne vojne, nato pa oživi čez 50 let, ko Antonio obišče Piran. Goran Vojnović se je rodil leta 1980 v Ljubljani, kjer je diplomiral filmske in TV-režije. Zaslovel je z romanom Čefurji raus!, najbolj brano slovensko knjigo zadnjega desetletja.

ŠUGMANU NAGRADA NA REKI

- Od 3. do 9. maja se je na Reki odvijal 19. mednarodni festival malih odrov. Željka Turčinović se je potrudila da je pripeljala na Reko reprezentativne predstave iz Hrvaške, Slovenije, Srbije, Poljske in Litve. Iz Slovenije je povabila Dramo SNG Ljubljane, s predstavo Ko sem bil mrtev Ernesta Lubitscha, v režiji Diega de Brea. Igrali so Alojz Sveče, Janez Škof, Boris Mihalj in Jernej Šugman, ki je tudi dobil nagrado za najboljšo moško vlogo.

SLOVENSKI KOMORNI ZBOR V ZAGREBU

- V dvorani Lisinski je bil za materinski dan 4. maja koncert Zagrebške filharmonije, na katerem je sodelovalo tudi 36 pevcev Slovenskega

komornega zbora; za nastop jih je pripravila Martina Batič. Na sporedu je bil Magnificat baročnega mojstra J. S. Bacha in Gloria francoskega skladatelja Francisa Paulenca. Pod taktirko maestra Pavla Dešpalja so v Magnificatu nastopili solisti Ivana Lazar, Vedrana Šimić, Martina Gojčeta Silić, Domagoj Dorotić in Goran Jurić. S Slovenskim komornim orkestrom je maestro Vladimir Kranjčević pred časom posnel cel ciklus antologijskih zborovskih del hrvaške glasbe.

LUTKOVNO-GLASBENA KOPRODUKCIJA GOZD RAJA

- Predstava za otroke, starejše od štirih let, je nastala v sodelovanju med ljubljanskim gledališčem Glej in Otroškim gledališčem iz Dubrave, premierno pa je bila izvedena 13. maja v Zagrebu. Predstava je nastala po motivih basni ruskega pisatelja za otroke Sergeja Kozlova in prikazuje prijateljsko ljubezen med

Ježkom in Medvedkom. Največja vrednost predstave so režija Petra Kusa, grafično oblikovanju Kaje Avberšek in izvedba mladih izvajalcev.

DOBRODELNA PROJEKCIJA SFINGE

- Dokumentarno-igrani film Sfinga, režiserja Vojka Anzeljca, ki je prejel števil-

ne nagrade na mednarodnih festivalih gorniškega filma, je bil 20. maja predvajan v zagrebškem kinu Tuškanac. Projekcija je imela dobrodelen značaj, saj so del sredstev namenili za izobraževalni sklad Penjati se mora (Plezati je treba) planinskega društva Željezničar. Film prikazuje prvi prosti vzpon na alpinistični smeri triglavske severne stene, ki mu pravijo Obraz sfinge. V filmu visoke estetike je obilica dovršenih prizorov slovenskega nacionalnega simbola Triglava. Po projekciji je bil pogovor z avtorji.

SODOBNI PLES BREZ MEJA

- Teden sodobnega plesa se je odvijal v Zagrebu in Splitu od 21. maja do 3. junija. Dogodek je spremljala konferenca in izvedbena platforma v okviru evropskega projekta Beyond Front@, v katerem sodelujejo partnerji iz Slovenije (Flota), Madžarske, Velike Britanije, Avstrije in Hrvaške.

DEBELJAKOVA POEZIJA V HRVAŠČINI

- Pred kratkim je pri založbi Fraktura izšel hrvaški prevod pesniške zbirke Aleša Debeljaka Tihotapci (Krijumčari). Zbirka je v slovenščini izšla leta 2009, avtor pa je zanjo prejel Jenkovo nagrado Društva slovenskih pisateljev za najboljšo zbirko pesmi v dveletnem obdobju. Pesmi je prevedel Edo Fičor. Aleš Debeljak je eden najpomembnejših slovenskih

književnikov srednje generacije; njegove pesmi so prevedene v sedemnajst jezikov. Je tudi eden najbolj prevajanih slovenskih avtorjev na Hrvaškem; v hrvaščini so izšle že štiri njegove pesniške zbirke in tri knjige esejev.

SLOVENSKI FILMI NA ANIMAFESTU

- Na jubilejnim, 40. festivalu animiranega kratkometražnega filma, ki je v Zagrebu potekal med 29. majem in 3. junijem, se je predstavilo tudi več slovenskih avtorjev. Filma Koyaa Kolje Saksidi in Egon Klobuk Igorja Šinkovca sta tekmovala v otroškem programu, Miha Šubic pa s svojim filmom Last Lunch med filmi za najstnike nad 14 let. V posebnem programu Evropske televizijske nadaljevanke so predvajali risanko Medved Bojan: V cirkusu, ki ga je leta 1985 v produkciji Vibe Filma režiral Branko Ranitović. Programski svetovalec festivala Igor Prassel, sicer direktor ljubljanske Animateke, je ob robu festivala predstavil svojo knjigo Filmografija slovenskega animiranega filma.

SLOVENSKI POGLED NA ZGODOVINO ZAHODNIH MEJA

- V Zagrebu so 5. junija predstavili hrvaški prevod knjige znane slovenske zgodovinarke dr. Marte Verginelli Granica drugih (Meja drugih). Delo govori o problematiki in zgodovini naših – slovenskih in hrvaških – zahodnih meja z Italijo oziroma italijanskih vzhodnih meja ter mednacionalnih odnosih na severnem Jadranu. Knjiga je izšla pri zagrebški založbi Srednja Europa, v hrvaščino jo je prevedel Franko Dota. Na predstavitvi so sodelovali avtorica, prevajalec in dr. Nino Raspudić, pogovor pa je vodil dr. Damir Agičić. Knjiga je pred leti izšla tudi v

italijanščini. Dr. Verginella je profesorica na ljubljanski Filozofski fakulteti in živi med Trstom in Ljubljano.

KONCERT POD TAKTIRKO UROŠA LAJOVICA

- V dvorani Lisinski je bil 6. junija zadnji sezonski koncert Zagrebške filharmonije; pod naslovom Aleluja!, ki so ga pripravili ob prazniku svetega rešnjega telesa (Telovo).

Na sporedu je bil slavni Mesija Georga Friedricha Händla. Pod vodstvom slovenskega dirigenta Uroša Lajovica so nastopili solisti Marija Kuhar Šoša, sopran, Helena Lucić Šego, alt, Domagoj Dorotić, tenor in Kay Smefermann, bas ter Akademski zbor Ivan Goran Kovačić.

Kulturne dogodke je spremljala

Polona Jurinič

IN MEMORIAM

JOSIP FIŠER (1926 –2012)

Trinajstega marca je v Zagrebu umrl operetni pevec in igralec Josip Fišer, ki je štiri desetletja ustvarjal na hrvaških odrih. Rodil se je v Rogaški Slatini, otroštvo in zgodnjo mladost pa je preživel v Karlovcu. Leta 1943 je prišel v Sarajevo, kjer je do konca vojne igral v tedanjem Hrvaškem državnem gledališču. Po vojni je bil pet let član Opere Makedonskega narodnega gledališča v Skopju, v petdesetih letih pa se je zaposlil v zagrebški Komediji. Prvi nastop je imel v Tijardovičevi Mali Floramy. Negoval je slog buffo petja. Med 70 vlogami, ki jih je ustvaril, izstopajo vloge v Komedijinih predstavah Baron Trenk, Kneginja Čardaša, Grofica Marica, Netopir in Beraška opera, posebej pa je bil opažen v muzikalih Goslač na strehi, Človek iz Manče, Jalta, Jalta in Kdor poje, slabo ne misli.

NEVEN VALENT (1964 –2012)

Nenadoma je v 48. letu starosti 11. aprila umrl baritonist Neven Valent. Bil je utemeljitelj in ravnatelj Festivala Sv. Marka, s katerim je sodeloval tudi Slovenski dom. Valent je diplomiral na zagrebški glasbeni akademiji, izpopolnjeval pa se je v Salzburgu pri Marijani Lipovšek in v Londonu. Bil je član Zagrebških madrigalistov in Opere HNK-ja v Zagrebu. Kot koncertni pevec je nastopal v Oratorijskem zboru Sv. Marka Cantores Sancti Marci.

SLAVICA RADOVIĆ NADAREVIĆ (1965–2012)

V Ljubljani je 7. junija po dolgi bolezni umrla Koprčanka Slavica Radović Nadarević, scenografka in kostumografka, ki je sodelovala pri več kot šestdesetih gledaliških in filmskih projektih v Sloveniji in na Hrvaškem. Svojo prvo kostumografijo je podpisala leta 1990 v MGL Ljubljana, kot scenografka je sodelovala pri prvem celovečernem filmu v samostojni Sloveniji Babica gre na jug (1991). V zadnjem desetletju je v hrvaških gledališčih sodelovala predvsem z Januszem Kico in s soprogom Mustafom Nadarevićem. Samo letos je na Hrvaškem dobila dve nagradi: za scenografijo v predstavi Moj sin samo hodi bolj počasi v produkciji ZKM je prejela marulo na 22. Maruličevih dnevih v Splitu, mesec dni pozneje pa še nagrado Dorian Sokolić na 19. mednarodnem festivalu malih odrov na Reki.

POKLON STANKU VRAZU V ZAGREBU IN SAMOBORJU

S programom Kultura v stiku je Svet slovenske nacionalne manjšine Mesta Zagreba (SSNM MZ) letos obudil spomin na Stanka Vraza – 24. maja s polaganjem venca na njegovo spominsko ploščo v Zagrebu, 2. junija pa z udeležbo na 23. festivalu ljubezenske poezije Vrazova Ljubica v Samoborju.

Stanko Vraz (30. 6. 1810, Cerovec – 20. 5. 1851, Zagreb) je samega sebe imenoval Slovenec - Hrvat. S književno ustvarjalnostjo se je vpisal v obe književnosti – slovensko in hrvaško. V zgodovinskih pregledih izstopa kot edini pisatelj nehrvaškega porekla, ki je popolnoma sprejel idejo ilirizma in začel pisati v štokavskem narečju.

Vraz je umrl v Zagrebu, v današnji Opatiški ulici. Na spominsko ploščo je predsednik SSNM MZ Darko Šonc položil venec, Ivica Kunej pa je recitiral ljubezenske pesmi iz ciklusa Đulabije, ki jih je Vraz posvetil Samoborčanki Julijani Cantilly, nečakinji Augusta Šenoe. V Đulabijah jo je ovekovečil kot Ljubico.

Na Vrazovi Ljubici prvič tudi slovenski pesnik

Na tradicionalnem festivalu ljubezenske

poezije Vrazova Ljubica v Samoborju, na katerem se vsako leto zberejo pesniki iz cele Hrvaške, je prvič sodeloval tudi slovenski pesnik Aleš Šteger. SSNM MZ se je tako v okviru projekta Kultura v stiku pridružil organizatorici dogodka, Ljudski univerzi Samobor.

Srečanje pesnikov se je začelo s na Ljubičinem grobu, kjer je navzoče pozdravila Vesna Burić z Ljudske univerze Samobor. V imenu SSNM MZ je vrtnice položil namestnik predsednika Franc Strašek. Namestnik samoborskega župana Hrvoje Frankić in direktorica Ljudske univerze Samobor Ana-Marija Crnojević sta skupaj s pesniki v spomin na padle v domovinski vojni prižgala svečo in položila cvetje v Parku domovinske zahvalnosti.

Na letošnji Ljubici je nastopilo okrog 50 pesnikov iz treh pisateljskih društev – Društva hrvaških književnikov, Hrvaškega društva pisateljev in Jutra poezije. Pesnik s Ptuja Aleš Šteger je svojo poezijo bral v slovenskem jeziku. Dodatno je oživel spomin na ilirskega pesnika Stanka Vraza ne le kot pomembnega pripadnika hrvaške književnosti in kulture, ampak tudi kot vidnega predstavnika slovenske kulture, kar je v pozdravnem govoru v mestni hiši poudaril tudi Franc Strašek.

Spomin na Miroslava Burića

Branje ljubezenske poezije, ki še ni bila objavljena in so jo pesniki napisali posebej za to srečanje, je potekalo v galeriji Prica. Dopolnil ga je glasbeni nastop ženske instrumentalne skupine Singerlice, ki združuje mlade pevke iz Karlovca in Samoborja. Več pesnikov se je poklonilo in se z žalostjo spomnilo na Miroslava Burića, lani preminulega samoborskega kulturnega delavca, ki je dolga leta vodil in organiziral Vrazovo Ljubico. Pesnik Ludwig Bauer mu je na letošnjem festivalu posvetil sonet. Svoje pesmi so brali tudi pobudnik tega pesniškega srečanja Joža Prudeus, Pajo Kanižaj, Mladen Kušec in mnogi drugi. Vse pesmi bodo izšle v naslednji zbirki hrvaške ljubezenske poezije.

Večer ljubezenske poezije se je končal z razdelitvijo zbornika z lanskoletnega festivala Ljubica 2011 in prijetnim druženjem v gostoljubnem Samoborju.

Agata Klinar Medaković

ZAGREB, MOJE MESTO – S SLOVENSKIM PRIDIHOM

Majska številka časopisa Zagreb, moje mesto (Zagreb moj grad) je Slovence, ki živimo v tem lepem mestu, zelo razveselila. In to zaradi člankov, lepo slikovno opremljenih, na kakovostnem papirju, ki se tako ali drugače dotikajo slovensko-hrvaških vezi.

Z naslovnica časopisa je zanimiva, saj je na njem akademska cerkev Sv. Katarine, to je cerkev, ki je za nas Slovence tako pomembna, saj so jo ustvarjali in opremili številni naši umetniki. V časopisu je tudi obsežnejše besedilo o tej prvi baročni cerkvi na Hrvaškem (napisala Katarina Horvat Levaj) ter o likovni zgodovini srednjeevropskega baroka oziroma inventarju te cerkve (napisala Mirjana Repanić Braun). Zanimive podrobnosti o cerkvi Sv. Katarine sicer poznamo že nekaj časa, odkar je pred kratkim izšla prekrasna monografija o tem

zagrebškem umetniškem biseru. Avtorice knjige Katarina Horvat Levaj, Doris Baričević in Mirjana Repanić Braun so ob letošnjem dnevu Hrvaške akademije znanosti in umetnosti prejele nagrado s področja likovne umetnosti.

Slovenske sledi v Zagrebu

V časopisu je objavljen tudi članek o topu z Griča, ki se sliši vse do Save (napisala Nada Premerl). Tudi tu je imel svoje »prste« vmes Slovenec, Ivan Stožir, profesor, znanstvenik in izumitelj iz Celja (1834–1908). O tem smo sicer podrobneje pisali v 26. številki Novega odmeva (povezava: <http://www.slovinci.hr/uploads/Odmev/Odmev26.pdf>).

Sledi članek z naslovom Zagreb je slovenski dom, ki opisuje prepleteno usodo Hrvatov in Slovencev. Agata Klinar Medaković piše o plejadi znanih in zanimivih Zagrebčanov slovenskih

korenin in tako napoveduje razstavo, ki je bila v Slovenskem domu odprta 23. maja. Članek je opremljen s številnimi kakovostnimi fotografijami.

V časopisu sledi najava za junijski koncert 2 Cellos v Areni ter intervju s Stjepanom Hauserjem in Luko Šulićem. Z njima se je pogovarjala Biba Salata. Malokdo ve, da je 25-letni Luka Mariborčan.

Intervju z Brankom Šömnom razkriva, da je tudi on Slovenec. Maribor, 1946, pesnik, pisatelj, filmski scenarist, publicist in kritik, živi v Zagrebu. Z njim se je pogovarjala Charlotte Fürst ob izidu knjige Vaclav Havel, češki sanjar. Na predstavitev knjige v zagrebški Komediji so prišli številni ugledni gosti, med njimi hrvaški predsednik Ivo Josipović in bivši slovenski predsednik Milan Kučan.

Ob koncu naj še prestavim časopis, ki me že pet let navdušuje s svojo kako-

**ALEŠ ŠTEGER, PESNIK,
PISATELJ, PREVAJALEC**

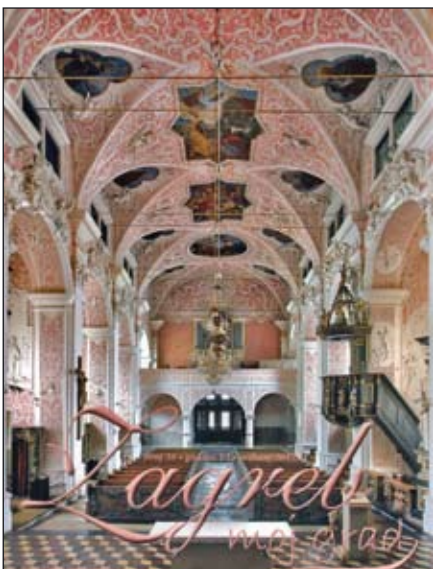
Šteger, rojen 31. maja 1973 na Ptuj, sodi med najvidnejša imena sodobne slovenske poezije, je dobitnik najpomembnejših slovenskih nagrad (nagrada Prešernovega sklada, Veronikina in Rožančeva nagrada...) in številnih mednarodnih priznanj (Petrarkova nagrada za mlajše evropske avtorje...). Živi in ustvarja v Ljubljani.

Študiral je primerjalno književnost in nemščino na filozofski fakulteti v Ljubljani. Je soustanovitelj knjižne zbirke Beletrina in Študentske založbe, eden od ustanoviteljev Dnevov poezije in vina v Medani, sodeluje tudi v projektu Maribor Evropska prestolnica kulture 2012. Njegov pesniški prvenec so Šahovnice ur (1995), sledili so Kašmir (1997), Protuberance (2002), Knjiga reči (2005) in Knjiga teles (2010) ter izbor poezije z zgoščenko Kamen (2005). Napisal je tudi potopisni roman Včasih je januar sredi poletja (1999), knjigo kratke proze Berlin (2007) in knjigo esejev S prsti in peto (2009). V hrvaščino so prevedeni Protuberance, Berlin in Včasih je januar sredi poletja (Katkad je siječanj usred ljeta); vse tri knjige so izšle pri založbi Meandar. Stegrove knjige so prevedli tudi v slovaščino, češčino, bolgarščino in nemščino.

Vir: www.alessteger.com

vostjo. Izdaja ga Bibra izdavaštvo, direktorica in glavna urednica je Biserka Rajković Salata, grafična urednica pa Nera Orlić. Sodelujejo številni znani zagrebški kulturniki in znanstveniki. Časopis je brezplačen in ga lahko ga naročite na svoj naslov po telefonu ali e-pošti. Berete ga lahko tudi na internetu: www.zagrebmojgrad.hr.

Polona Jurinić

**SREČANJE V SPOMIN NA
P. JANEZA STRAŠKA**

Ob 65-letnici umora p. Janeza Straška je bilo 21. aprila na Sveticah pri Ozlju drugo srečanje Straškovo 2012. Spominska slovesnost je zopet povezala vernike in pripadnike slovenskega in hrvaškega naroda. K posebej slovesnemu razpoloženju je prispeval obisk beograjskega nadškofa Stanislava Hočevarja.

Nadškof Hočevar je blagoslovil nov doprski kip p. Janeza Straška, ki ga je izdelal akademski kipar Vid Vučak, profesor likovnega pouka v Veliki Gorici. Kip je postavljen ob Straškovem grobu, zanj pa je grobno polje odstopila družina Trdin iz bližnjega Malega Erjavca. Spomenik so postavili župnija Svetice in njeni verniki. Odkrila ga je županja Ozlja Biserka Vranić. Molitev ob grobu je opravil Franc Strašek, župnik iz Sv. Eme iz Pristave pri Mekinju.

»Potrebno je čiščenje zgodovine«

Slovesno mašo so vodili nadškof Stanislav Hočevar, diakon Željko in domači župnik Marko Kornelije Glogović. Koncelebrirali so župnik iz Podčetrčka Jožef Rogaç, župnik iz Pristave Franc Strašek, lazarist iz Vrapč Dario Grbac, župnik iz Kamanja Stjepan Jakov, župnik v pokoju Zlatko Tržok in protojerej Željko Pašić. Sodeloval je karlovški zbor Sv. treh kraljev z Banije. Navzoči so bili številni verniki iz bližnjih krajev, Zagreba in Podčetrčka, člani družine Strašek, med njimi nečaki Martin, Stanko in Franc ter nečakinja Milena, predstavnik Slovenkega doma Polona Jurinić in Franc Strašek ter Ante Beljo, Ivan Debeljak in Jadranka Lučić iz Hrvaškega žrtvoslovnega društva.

»Strašno je pomisliti, predvsem s človeškega stališča, da je bil pater Janez Strašek ubit dve leti po vojni, ko bi že morala biti vzpostavljena pravičnost, je dejal nadškof Hočevar. Poudaril je nujnost preučevanja zgodovine, »ne da bi sovražili ali obsojali, ampak zaradi čiščenja zgodovine«. Dodal je še, da naši narodi in naši državi na žalost še niso prevzeli odgovornosti, da bi se zgodovina preučevala objektivno in vsestransko, kot je to v človeškemu rodu mogoče. Naloga cerkve je po nadškofovih besedah prav poučevanje

preteklosti, da bi tako dozoreli za pravo modrost ter v prihodnosti pravilno ravnali. Zato mora cerkev paziti, da nikogar ne etiketira ali sovraži, da na nobenega ne kaže s prstom, ker to ni njena naloga.

»Cerkve mora kazati na cilj, na smisel, na Boga, na bodočnost«, je dejal nadškof. Posebej je poudaril, da je mučeniška smrt patra Straška povezala dva naroda. Vernike je pozval, naj si prizadevajo, da bi zaživela »izvirna ideja združene Evrope«, ki sta jo začrtala Robert Schumann in Konrad Adenauer.

Prijetno druženje, tudi ob kranjski klobasi

Po maši je bil v prekrasni, stari pavlinski cerkvi Rojstva blažene device Marije krajši program. Življenje in mučeniško smrt patra Janeza je predstavila Polona Jurinić, ki je tudi prebrala sporočilo ljubljanskega nadškofa Antona Stresa. Pevki iz svetiške župnije sta zapeli pesem Očetu Janezu mučeniku svetiškem, ki jo je napisal Marko Glogović, uglasbil pa Ljubo Stipišić Dalmata, s pesmijo so duhovnikov spomin počastili pevci iz Predgrada pri Kočevju. Pater Glogović je ob tej priložnosti izdal in posvetil zajeten molitveni priročnik z naslovom Kraljici obitelji (Kraljici družine). Izšla je tudi zgibanka o patru Janezu (avtorja p. Marko Glogović in Polona Jurinić).

Sledilo je prijetno druženje pred cerkvijo. Za visoke goste je bilo pripravljeno kosilo v sobi, ki se imenuje po patru Janezu, za vernike pa je bila pripravljena pogostitev pod šotorom (na srečo ni bilo dežja). Slovenski dom in mesnica Igomat sta prispevala kranjske klobase, Rok Jurinić pa veliko slastno torto. Za vino sta poskrbela Martin Strašek in Stanko Počivalšek. Pil se je cviček s priložnostno etiketo »Straškovo 2012«.

O spominskem srečanju so poročali tudi mediji; Danko Grden je članek napisal za Glas Koncila, Ivo Zajdela za Družino, AK za Karlovački tjednik in Danko Plevnik za Slobodno Dalmacijo.

Polona Jurinić

Ustvarjanica

DROBTINICA IZ BOGATEGA ŽIVLJENJA MOJE VNUKINJE EMICE

Sesvete, 15. 10. 2008 - Danes zjutraj sta očka in mamica odšla v službo, po mene pa je prišel Deda in me odpeljal na čuvanje v Sesvetska Sela, ker je babica Ružica odšla na nek pregled, jaz pa sem bila dolgo bolna

in zato še ne grem v jaslice.

Ko sem prišla v Sela, sem bila vesela, saj so bile moje igračke še vedno tam, kjer sem jih pustila, kar pomeni, da babica Irena ne pospravlja prav vsak dan. To mi povsem ustreza, ker lahko nadaljujem, kjer sem prenehala prejšnjikrat ...

Moja babica je lepša in boljša

Ker vso noč nisem jedla, sem bila takoj lačna. Ne znam še govoriti, zato sem v kuhinjo privlekla svoj stolček in Babica je takoj razumela, za kaj gre in mi je pripravila mleko in koruzne kosmiče, ampak mi to ni bilo preveč dobro. Deda je med tem časom s kleščami čistil orehe, pa sem jih nekaj pojedla. Orehe je imel v moji kanglici, kar ni prav, saj je kanglica kljub vsemu moja. Malo sem povzdignila glas in mi jo je takoj vrnil, babica pa mi je dala še dve kanglici od milerame in sem se igrala z orehi. Kako dobro je presipati orehe iz ene kanglice v drugo. No, to mi je kmalu postalo dolgočasno, zato sem pojedla malo grozdja in se s svojim Didikarom popeljala po dnevni sobi in hodniku. Okrog desetih sem imela vsega dovolj, vsi so postali tečni in dolgočasni, zato me je babica odnesla v svojo posteljo na spanje. Ta postelja je prava stvar. Je ogromna, kar jaz tudi potrebujem, ker se lahko mirno prevačam na katerokoli stran hočem, lahko malo poskačem in gledam v ogledalo, ki je na vratih omare, kjer neka punčka prav tako skače in se valja kot jaz. Tudi ta punčka ima babico, ki je ista kot moja, čeprav je moja lepša in boljša ...

Na dvorišču velikokrat rečem BU

Spala sem skoraj dve uri. Ko sem se zbudila, me je babica odnesla na dvorišče, kjer je bilo vse super zanimivo. Tam sta bila gosta –Mojca in njen mož Alen. Prišla sta se posloviti, ker bo morala Mojca kmalu po dojenčka v Slovenijo. Ne vem, zakaj mora po njega v Slovenijo, ko pa sem videla, da ima zelo velik trebuh in je dojenček verjetno v njem. Ne vem pa, kako je lahko prišel v trebuh, kljub vsemu je dojenček velik in ga ne moreš kar tako pogoltniti.

Deda mi je na dvorišče prinesel moj stolček, babica pa posodico s fižolom in makaroni, kar mi je zelo prijalo, saj je bilo notri tudi veliko korenčka, ki je moja priljubljena hrana.

Toda najbolj zanimivo je bilo, ko so zakurili ogenj in pekli kostanje. Meni niso bili preveč dobri, zato sem jedla jabolko. Na dvorišču je tudi tobogan. Jaz sem vsem pokazala, kako se znam spuščati in vsi so bili navdušeni, ploskali so in vzklikali Bravo. In tako vsakič. Vsi so bili nekam sproščeni in brezskrbni, zato sem jih začela strašiti. Zanimivo, kako se vsi ustrašijo, ko rečem BU. Zadostuje, da rečem BU čisto tiho in se že ustrašijo. Kako so odrasli plašna bitja. Le Nero se ni ustrašil, čeprav sem mu vsaj petkrat rekla BU.

In nato sem videla, da imajo pri sosedovih kure. Petelina nisem videla. Babica me je odnesla tja, povzpela sem se na zidek in se držala za ograjo. Ko sem kuram rekla BU, so se ustrašile, ena pa je začela glasno kokodakati. Zdaj znam tudi jaz kokodakati. Ko sem rekla, da znam kokodakati, so začeli vsi kikirikati, kokodakati in se še drugače oglašati, da sem mislila, da sem v zoološkem vrtu. Bili so zelo smešni.

Spet nazaj k babici Ružici

Malo pozneje je babica odšla v pisarno, da napiše nekaj nujnega. Hotela sem zlesti k njej v naročje, da skupaj pogledava tisti filmček, kjer nilski konjiček tako lepo poje, neki spak, podoben psu, pa pleše (to je zelo smešno, še posebej, ko sam sebe tolče po zadnjici)... toda babica ni imela časa, zato me je Ivan odnesel. Malo sem protestirala, toda razvedrilo me je, ko smo Nerotu odnesli kruh, da ga popapa. In okrog dveh me je Deda odpeljal k babici Ružici, ker je imela babica Irena veliko dela.

Eto, to je bil moj dan v Sesvetskih Selih, kako pa je bilo naprej, naj napišejo babica Ružica ali mama in očka. Lubčka vsem, ki boste to brali. BU!

Irena Hribar

Za vsakogar nekaj

ZDRAVILNE RASTLINE: KDAJ JIH NABIRAMO IN KAKO SHRANJUJEMO

Vse zdravilne rastline vedno nabiramo samo v čistem okolju: v gozdu ali na travniku, kjer v bližini ni cest in prometa, kjer se ne uporabljajo umetnih gnojil za zatiranje plevela, povsod tam, kjer je narava še čista. Nabiramo cvetove, liste, plodove, korenine.

Za nabiranje cvetov je najboljši čas v začetku cvetenja. Praviloma jih nabiramo dopoldne, ko se rosa posuši in v popoldanskih urah, ko sonce ne pripeka več tako močno. Plodove pobiramo, ko dozori, postopek je isti kot pri cvetovih. Korenine pa nabiramo v času mirovanja, najbolje jeseni ali po zimi, dokler ne zmrzuje.

Na rastlinah, ki jih naberemo na cvetovih in listih, ne sme biti ostankov dežja ali rose, ker se bodo v nasprotnem primeru med sušenjem pokvarili – zgnili.

Sušenje in shranjevanje rastlin

Rastline (cvetove in liste) navadno nabiramo, ko jih potrebujemo in ko je čas za to. Seveda, ker vseh ne uporabimo takoj, preostale sušimo. Najboljše je sušenje na prepihu in v senci, na podstrešju ali podobno. Dovolj posušena rastlina se mora drobiti med prsti.

Za kratkotrajno shranjevanje so najbolj primerne papirnate vrečke, za daljše obdobje pa rastline hranimo v zaprtih posodah, steklenih ali lončenih. Zdravilne rastline nabiramo in shranjujemo zato, da so nam v času bolezni pri roki, za lajšanje

težav pri raznih boleznih. Iz teh nabranih rastlin, bodisi svežih ali posušenih, pripravljamo čaj ali čajne mešanice, mazila, sirupe, obkladke, olja, zelo znano je šentjanžvevo olje, sokove ...

Zelo znan je bezgov sirup, ki ga pozno spomladi pripravimo iz cvetov, jeseni pa lahko iz zrelih bezgovih jagod pripravimo marmelado.

Bezgov sirup

20 bezgovih cvetov namočimo v 3 litre vode in pustimo stati 24 ur. Precedimo in dodamo 3 kg sladkorja, 3 zavitke limonine kisline in pustimo stati nadaljnjih 24 ur.

Bezgov sok je pripravljen in ga vlijemo v steklenice.

Marmelada od bezgovih jagod

2 kg zrelih bezgovih jagod zmečkamo ali pretlačimo in kuhamo z dodatkom malo vode in 0,5 kg sladkorja. Ko tekočina skoraj izpari, zmes pa postane gostljata, je marmelada

kuhana in jo damo v kozarčke. Marmelada je zelo okusna in zdrava, priprava pa enostavna in hitra.

Ivanka Nikčević

NE POZABIMO SLOVENSКИH JEDI POLETNO SREČANJE ŽITARIC IN ZELENJAVE

V slovenski kuhinji so žitarice precej priljubljene, zlasti kaše, od ječmenove do ajdove in prosene. Med zdravimi in okusnimi recepti, ki jih predlagam tokrat in so posebej primerni za poletni čas, sta tudi dva, v katerih se žitarice »srečajo« z zelenjavo.

Šparglji (beluši) z melisnim maslom

Potrebujemo: 2 žlici masla, 2 žlici sesekljanega zelenega peteršilja, 2 žlici sesekljane melise ali mete, ščepec soli, malo popra, 500 g zelenih špargljev (belušev).

Priprava: Konice špargljev odrežemo in porabimo za juho. Preostali mehki del okoli 10 minut dušimo na oljčnem olju. V ponvi segrejemo maslo, dodamo meliso, peteršilj, dušene šparglje, sol in poper ter rahlo premešamo. Jed je pripravljena in jo lahko postrežemo z rižem ali testeninami. Prileže se nariban parmezan.

Mešana zelenjava s proseno kašo

Potrebujemo: 3 dl kuhane prosene kaše, 3 paprike, 1 jajčevc, 3 paradižnike, 1 čebulo, malo bazilike, vejico rožmarina, 3 stroke česna, oljčno olje, sol, poper,

žličko gorčice.

Priprava: Skuhamo kašo. Jajčevc, papriko in čebulo narežemo na kocke in skupaj pražimo na olju. Dodamo na kocke narezane paradižnike, strt česen in začimbe. Dušimo nekaj minut in dobro premešamo s kuhano kašo. Serviramo kot prilogo k pečenemu mesu ali ribam na žaru.

Ajdova kaša s pršutom

Potrebujemo: 3 dl kuhane ajdove kaše, veliko čebulo, 30 dag pršuta, 1 dl rdečega vina, ? kg

paradižnikov, baziliko, sol, poper, oljčno olje, žlico moke, vejico majarona in peteršilj.

Priprava: Skuhamo kašo. Sesekljamo in prepražimo čebulo, ko postekleni, dodamo na rezance narezan pršut, premešamo in zalijemo z vinom. Ko vino izpari, dodamo olupljene in narezane paradižnike ter začimbe. Premešamo in zgostimo z moko. Vmešamo kašo in kuhamo še par minut. Potresemo s sesekljanim peteršiljem. Postrežemo z domačim kruhom in parmezanom.

Skutna pita s pehtranom

Potrebujemo za testo: 200 g pirine ali navadne

Za vsakogar nekaj

moke, 120 g masla, ščepec soli, vodo.

Nadev: 50 g masla, 3 žlice medu, 2 jajci, 400 g skute, 4 žlice pehtrana, lahko tudi melise.

Priprava: Pečico segrejemo na 180 o C. Moko, stopljeno maslo in sol z rokami premešamo, da dobimo drobljivo maso, dodamo toliko vode, da dobimo mehko voljno testo. Testo razvaljamo na papirju za peko in položimo na dno modela. Postavimo v vročo pečico in pečemo približno 15 minut. Medtem pripravimo nadev. Posebej razžvrkljamo jajca, vmešamo skuto in sesekljan pehtran. Iz peči vzamemo testo, ga polijemo z raztopljenim maslom, pomešanim z medom, ter dodamo še skutin nadev. Pečemo okoli 40 minut.

Jagodni ledeni napitek

Potrebujemo: 50 dag jagod, sladkor v prahu, 2 limeti, 2,5 dl jogurta, 2,5 dl mleka, vaniljev sladkor, kocke ledu.

Priprava: Jagode očistimo, po okusu dodamo sladkor v prahu in zavremo. Nato jih pretlačimo skozi gosto sito in popolnoma ohladimo. Jogurt pomešamo z mlekom, vaniljevim sladkorjem in limetinim sokom. Napitek natočimo v kozarce in dodamo kocke ledu. Lahko okrasimo s stepeno smetano.

Dober tek!

Ivanka Nikčević

V PLANINE, NAŠE PLANINE, ZA ZAČETEK NA BOČ

Vsak podvig se začne z majhnimi koraki. Zato se je skupina petdesetletnikov iz Zagreba odločila, da osvajanje slovenskih planin začne na kakšnem lažje dostopnem vrhu. Da ne bi razpravljali, čigav je Trdinov vrh (Sveta Gera) na Gorjancih, naš, vaš ali njihov, smo si za cilj izbrali Boč, manj znano planino nad Rogaško Slatino.

Boč, ki ga tamkajšnji prebivalci imenujejo tudi Štajerski Triglav, je eden od zadnjih vrhov Karavank, ki s svojo višino 978 metrov ne bi smel predstavljati prevelikega izziva. Nekdo je radostno vzkliknil: Hvala bogu, Boč je nižji od Sljemen! Na mejnem prehodu Hum na Sotli smo si kupili razglednice, v Rogatcu si ogledali mimohod starih avtomobilov, v Rogaški Slatini pa spili tudi drugo kavico. Po petnajstminutni vožnji navkreber smo prispeli pred planinsko kočo Velikonočnica, ki je sveže prenovljena in ima prostrano teraso s čudovitim razgledom na planine jugozahodne Slovenije. Glede na to, da je v domu potekala slovenska šola za varuhe gorske narave, smo imeli priložnost zvedeti kaj več o ekoloških problemih v slovenskem pogorju. Priznani slovenski gornik Borut Peršolja pa je predaval o ogroženih rastlinskih in živalskih vrstah v Sloveniji.

Končno se povzpemo na vrh

Po kosilu smo se končno odpravili proti vrhu Boča. Zaradi naravnih lepot, izvirov, kraških jam, prostranih livad in redkih rastlin, je planina razglašena za zaščiten krajinski park s petimi ožjimi gozdnimi rezervati. Boč je najbolj znan po rastišču redke in zaščitene velikonočnice (*Pulsatilla grandis*), starem črnem topolu (*Populus Nigra*), katerega obseg debla je 420 centimetrov, območjih pragozda in jami Balunjači. Pod Bočem potekajo tri gozdne učne poti, ob katerih so oznake za redke vrste rastlin in dreves. Ob blagem vzponu smo se najprej sprehodili do ograjenega prostora, ki ščiti rastišče velikonočnice. Po desetih minutah smo prišli do planinskega doma Boč (658 m). Obiskali smo tudi cerkvico sv. Miklavža, ki je v bližini. Nekaj bolj živahnih planincev se je odločilo za hitrejšo in bolj strmo stezo proti vrhu Boča. Najprej smo prišli do Finžgarjevega križa, potem pa smo se z jugovzhodne strani v slabih dvajsetih minutah povzpeli na sam vrh Boča (978 m). Tu še stoji kovinska razgledna piramida, s katere seže pogled do Julijskih in Savinjskih Alp, Pohorja, Maclja, Ivanščice in celo do Medvednice. Po sestopu z zahodne strani Boča smo šli mimo ograjenega vojaškega območja z visokimi radijskimi oddajniki, nekaj nižje pa tudi po bolj strmi stezi z žičnimi vrvmi.

Še zadnja kavica v Rogaški Slatini

Na poti domov nas je pričakala Rogaška Slatina, zdraviliško mesto z večstoletno tradicijo. Organizirani zdravstveni turizem našteva slavne goste: številne člane družine Habsburg, Napoleona Bonaparteja, pianista Franza Liszta in celo našega Petra Zrinjskega. Kupili smo spominke, kristalne kozarce v steklarni Rogaška Slatina in buteljke vina ter spili poslovilno kavico v sto petdeset let starem hotelu Styria. V poznih večernih urah smo se vrnili v Zagreb, s pogumno odločitvijo: na naslednjem pohodu v slovenske gore bomo osvojili vsaj 500 metrov višji vrh!

*Planinski vodnik Mladen Pisek
(Prevod v slovenščino: a.k.m.)*

